

ifj. Reiszig Ede dr.

dr. Sarlay Samu

Gömör-Kishont vármegye nemes családjai

Nem kölcsönözhető
Olvasótermi használatra

4

69.7Ch

ifj. Reiszig Ede dr.
dr. Sarlay Samu

GÖMÖR-KISHONT VÁRMEGYE NEMES CSALÁDAI

ifj. Reiszig Ede dr.

dr. Sarlay Samu

GÖMÖR-KISHONT VÁRMEGYE NEMES CSALÁDAI

A kiadás az alábbi mű felhasználásával készült

Borovszky Samu

Magyarország vármegyéi és városai

Gömör-Kishont vármegye nemes családai fejezetének felhasználásával
1903

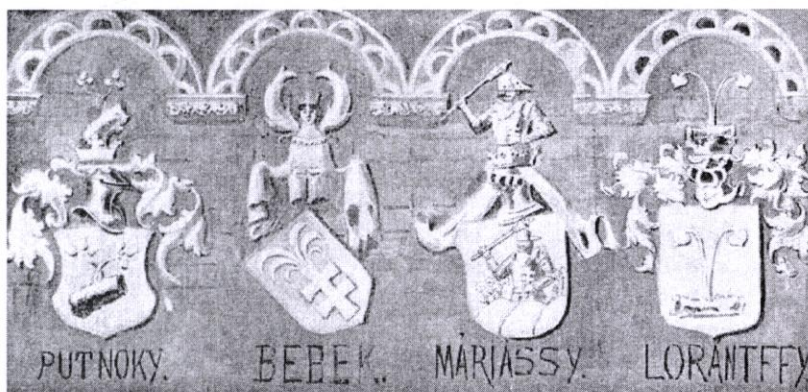
Írták

ifj. Reiszig Ede dr.

és dr. Sarlay Samu

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás,
illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás a kiadó
előzetes írásbeli hozzájárulásához kötött.

© Nemzeti Örökség Kiadó

Béla király névtelen jegyzője szerint, Árpád Gömör meghódítására Zoárdot és Kadocsát, továbbá a fejedelmi személyek egyikét küldte ki, a kik előbb a Hangony, majd a Sajó és Balog völgyét hódították meg. Sajnos azonban, semmi hiteles adattal nem bírunk, mely Anonymus előadását megerősítené.

A tatárjárás előtti időből kevés okleveles adat maradt reánk. A vármegye leg-régibb nemzetségeinek egyike a Miskolcz nemzetség volt, melyből Domokos bán fia, Bors comes, Pelsőczöt, Csetneket, Tapolczát, Somkutot, Mirket, Ardót és Lekenyt birta; 1243-ban magtalanul történt halála után azonban e birtokok az Ákos nemzetségre szállottak. Legtörzsökösebb három nemzetsége a Balog nemzetség, mely a Balog folyó mentén, az Ákos, mely a Sajó felső völgyén és a Rathold nemzetség, mely a Gortva és a Rima két partján települt meg.

A BALOG NEMZETSÉG

A Balog nemzetség őse Friedburgi Altmann, Kézai szerint, I. Endre korában jött be hazánkba Thüringiából. Ő építtette a Balog völgyében a nemzetség ősi várát, Balogot, melynek fennállásáról egy 1323-ban kelt oklevél emlékezik meg. A nemzetség első okleveles nyomára 1214-ben akadunk, midőn mint Hangony birtokosa említetik. Tombold a XIII. század végén szerzi Bátkát. 1301-ben Ivánka fia Miklós, Szécs egy részét a Hangonyi Péter fiainak eladja. Balog vára az Athfi ágbelieké volt, mivel azonban Csák Mátéhoz pártoltak, hűtlenségbe estek s javaikba a Széchy ág lépett. Balog várához tartozott: Meleghegy, Bugyikfala, Szilistye, Ispánmező. A Széchy ágé volt: Rimaszécs, Uraj, Jéne és Hangony.

E nemzetségből vált ki a Széchy és Derencsényi család. Ez utóbbi család őse Miklós, 1297-ben nyeri Derencsény és Osztra felét, fia László, felveszi a Derencsényi nevet. E család, melyből Derencsényi Miklós 1354-ben a vármegye alispánja volt, a XVI. század végén halt ki. Fényének megalapítója Imre, a XV. század közepén; Tata és Komárom várának kapitánya, Somogy vármegye főispánja, majd (1492-93) Horvát- és Dalmátor-szág bánja. Török fogságban halt meg. Feleségétől Szapolyai Orsolyától fia György, 1518-ban II. Lajos király egyik tanácsosa. Farkas Salgó várát bírta. István volt a család utolsó tagja.

A rimaszécsi Széchy család alapítója Ivánka unokája Dénes, 1301-ben szörényi bán, majd kir. étekfogómester. Testvérének, Péter nógrádi főispánnak Miklós unokájától származik a felsőlindvai Széchy család.

A Bebek ág birtokai Csetnek és Pelsőcz körül csoportosultak. IV. Béla 1243-ban a tatárjárás alatt vitézül harczoló Ákos nembeli Fülöpnek és Detriknek adományozza Csetneket, Taplócztát, Somkutot, Pelsőczöt, Mirket, Ardót és Lekenyt, mely birtokok a magvaszakadt Miskolcz nembeli Bors comeséi voltak. Bebek Detre szerzi meg Berzétét, Krasznahorkát, Szalóczházát, Kőröst, Rudnát, Szénégetőt és Panyitot, mely 1367-ben házasság útján a Hunt-Pázmán nemzetségre szállott. A nemzetség tagjai, Benedek fiai: Domokos a Bebek család őse, Miklós, László a Csetneki család ősei, valamint testvérük Péter 1318-ban a szepesi káptalan előtt a következő birtokokon osztozkodnak: Pelsőcz, Ardó, Lekenye, Páskaháza, Taplócza, Veszverés, Sebespatak, Nandrás, Deresk, Csetnek, Somkut, Gacsalk, Restér, Vígtelek, Geczelfalva, Marczellfalva, Rozslozsna, Szederjes, Ochtina, Gencs és Rezencs. Berzétét 1318 előtt eladják Máriássi Istvánnak, Krasznahorkát pedig a Batizfalviaknak. 1320 körül alapítják Dobsinát. A Cselenfi ág 1332-ben kapja a Zách Felicziántól elkobzott Jesztét és Bolyokot. 1337-ben birtokaikat még Nasztrajjal, Mikolcsánnyal és Jolsvával növelik. A Cselen ágból vált ki a méhi és karancssági Ságghi család. Amannak ösátyja János, 1335-ben a királyné alétekfogómestere, majd Csongrád vármegye főispánja, 1348-ban egyúttal gömöri főispán is. Meghalt 1364 előtt.

A Mychk ágból eredt a kihalt peleskei Eördögh család.

AZ ÁKOS NEMZETSÉG

Az Ákos nemzetség a XIV. század elején két főágra szakadt; az egyikből a Bebek, a másikkból a Csetneki család vált ki.

Bebek György 1358-ban lipői főispán. Fia, Imre, országbíró és erdélyi vajda. Péter 1430-ban borsodi főispán. II. Imre szintén erdélyi vajda, elesett a rigómezei ütközetben, 1448-ban. László 1390-ban abaúji főispán. János a XV. század végén főpohárnokmester. Ferencz 1528-ban gömői főispán és felsőmagyarországi kapitány, kit garázdálkodásai és erőszakoskodásai miatt fiával, Györggyel együtt 1556-ban az országgyűlés számkivetett. Györgynek 1567-ben bekövetkezett halála után javai a fiscusra szálltak. Neje Patócsi Zsófia volt, leánya Zsuzsánna pedig Báthori István neje lőn.

A Csetneki családból II. László, a királyné kancellárja, 1442-ben nyitrai püspök. György 1393-ban főasztalnok, 1402-ben gömői főispán. János az 1505-ik évi rákosi országgyűlésen Gömör követe. Ferenczben, ki-nek neje Széchy Sára volt, halt ki a család 1600 körül.

A RATHOLD NEMZETSÉG

Kézai szerint Rathold, Kálmán király korában, Angliából jött az országba. Nemcsak Gömör, hanem a szomszédos Borsod, Heves, Nógrád, továbbá Bács-Bodrog, Pozsega, Pozsony, Somogy, Szabolcs, Zala és Zemplén vármegyékben is nagy terjedelmű uradalmak fölött rendelkezett.

A nemzetség 1283-ban osztozik Putnok és Feled, 1324-ben Málé, Pogony és a gortvaíi pusztá területén fekvő Gyurkfalva, Kisfalud és Újfalu birtokokon. 1335-ben Mária királynő Kazai László pataki várnagynak Sőreget adományozza. 1336-ban csere útján megszerzik a Csanád nemzetségtől Püspökit, Velkenyét és Dézsmatelket, majd 1341-ben elcserélik Tamás erdélyi vajdával csomatelki és konrádföldi birtokukat. Eme birtokokhoz járult még ez időben Monoszatelke, Kisfalud, Béna, Bód, Baracza, Somosvölgye és Gede. János, volt orszországi vajda és testvére Dezső, 1384-ben nyeri adományban Mária királynőtól a füleki várhoz tartozó Simonyit és Détért.

A nemzetség egyik legkiválóbb tagja volt Szár Dezső, 1304-ben gömői és borsodi főispán, továbbá unokája Kaplai János, előbb orszországi vajda, majd országbíró. Péter fiától származik a Jolsvai család, Rolandtól a serkei Lóránffy család. Roland 1324-ben a serkei várat megszerezvén, utódai serkei Lóránffyknak neveztettek. Nevezetesebb tagjai a családnak: György, előbb karthauzi barát, majd 1443-ban gömői főispán. Gede várát 1451-ben Giskra ellen sikeresen védte, de a serkeit elvesztette, mígnem Mátyás király kiűzvén belőle a cseheket, visszaadá neki. Miklós az 1505. évi rákosi országgyűlésen Gömör egyik követe. Mihály a ruszkai

Dobó család kihaltával a sárospataki várat szerzi meg. Ennek második nejétől, csikszentkirályi Andrásy Katától született leánya volt Zsuzsánna, a sárospataki iskola halhatatlan jóltevője, ki 1616-ban Rákóczy György borsodi főispánhoz, később erdélyi fejedelemhez ment nőül. Péter 1595-ben Putnok várának kapitánya. A család a XVII. század első felében halt ki.

A Rathold nemzetségből vált még ki a már kihalt feledi Feledy kazai Kakas, kazai Gyulaffi, rátóti Gyulaffi, Pásztói, Kaplai és a Putnoky család.

A BÓR NEMZETSEG

A tatárjárást megelőző időből az említetteken kívül még csak a Bór nemzetségről van tudomásunk. A Bór nemzetségből származó Bánk bán (1199–1223) bírta ugyanis Csomát és Gortvát, de mint Gertrud királyné meggyilkolásának részese, IV. Béla király trónraléptével, elvesztette összes méltóságait s javaiba IV. Béla adományával Geche barsi főispán lépett.

A tatárjárás utáni korban már számos nemzetség leteleplüléséről emlékeznek meg az oklevelek. Lássuk őket abban a sorrendben, a mint feltűnnek. IV. Béla 1246-ban Móricz comes fia Móricz főpohárnokmesternek, a hűtlen Simon fia Fulkosnak, a Fülek várához tartozó Simonyi és Scenuous birtokát adományozza.

A ZÁH NEMZETSEG

1254-ben a Záh nemzetség tagjai eladják Bárkányt Hanvai Boknak. 1262-ben V. István IV. Bélának Süvete, Perlasz, Lipovnok, Rozslozsna és Somkut birtokok ügyében hozott ítéletét egyrészt az Ákos nemzetségbeli Fülöp és Detre fiai, másrészt a Záh nemzetségbeli Jób pécsi püspök részére helybenhagyja. 1327-ben Gömör vármegye alispánja Záh fia Felicziánt s ennek fiát Felicziánt, mert bírói idézésnek nem tettek eleget, megbírságolja.

A HANVA NEMZETSEG

Törzsökös gömörmegyei nemzetség a Hanva nemzetség, mely Hanván települt meg s a falu északi részén Szent György tiszteletére monostort épít

tett. E nemzetségre vonatkozólag csak a tatárjárás utáni időből maradtak fenn okleveles adatok, de valószínű, hogy már a XIII. század első felében meg volt telepedve. 1266-ban osztoznak hanvai, runyai, szásztelki és szkárosi birtokaikon. Ővük még Rás, Harkács, Polyán és Krizsán pusztá. 1274-ben Panaszi Zemekenssal Csíz miatt perelnek, de a pert elvesztik. 1300 körül Bok János és anyja, Kereszturba, Szkárosba és Visnyóba iktattatnak. 1334-ben Hanvai Hunth fia János, Pál fia Pál és Sándor fia János, Tornai Tekus fia Lászlóval két rási, polyáni és szkárosi jószágaikon megosztottnak. A nemzetség idővel igen elszaporodott, a XIV. század végén több mint 25 tagja szerepel.

A következő családok váltak ki belőle: a már kihalt szkárosi Szkárosi, szkárosi Farkas, továbbá a most is virágzó hanvai Darvas, hanvai Hanvay és runyai Soldos család, melyekről alább bőven megemlékezünk.

Atrachyk fiai, gömöri várjobbágyok IV. Lászlótól a cseh hadjáratban szerzett érdemeik jutalmául 1274-ben nemesíttetnek s Harkácsot nyerik. A következő évben Otrókocson is birtokolnak.

AZ ABA NEMZETSÉG

Az ABA nemzetségből származó Budun comes Belezsér nevű birtokát, melyet V. Istvántól kapott, 1275-ben Sárosi Detmár fia Illésnek és Almágyi Lőrincz fiának 20 márkáért eladja.

AZ AJTONY NEMZETSÉG

Az Ajtony nemzetség tagjai 1278 előtt Szuhán birtak. 1282-ben kapják Zubogyot.

A ZÁGRÁB NEMZETSÉG

A Zágráb nemzetségből származott Mátyás fiai Mátyás, Bors, Miklós és Zok 1282-ben az egi káptalan előtt Recske, Keszi, Haripán, Lócz és Apáti birtokaikon megosztottnak. Ebben az időben bírják még Málét is. 1325-ben a szepesi káptalan előtt Tornallyai Gál fiai Zavas jószágukat a Zágráb

nemzetségből származó Malahi János fiainak eladják. 1347-ben Miklós nádor megerősíti azt az egyezséget, melyet Kátai János és Malahi János fia Czinege Miklós, Várfölde és Keszi fölött kötöttek. 1343-ban mint Kövecses, 1352-ben pedig mint Szuha birtokosai említetnek. A Zágráb nemzetségből veszi eredetét a kihalt kövecsesi és máléi Czinege család és a most is élő kövecsesi és keszi Dancs család. Márkus fia Nagy Batiz a Gömöri család őse 1291-ben csere útján Gömör birtokába jut. E család a vele közös törzsből származott Máriássy családdal együtt a XIV. század elején már jelentékeny birtokok ura; övék Berzété, Krasznahorka, Kőrös, Rudna, Szalócsháza és Rakonczás.

A Gömöri család a XV. század első harmadában kihalt, a Máriássyak, mint alább látni fogjuk, mindegyre jobban emelkednek.

A HONT-PÁZMÁN NEMZETSÉG

A Hont-Pázmán nemzetség csak a XIII. század végén tűnik fel. E nemzetségből származott Péter fiai Károly (az osgyáni Bakos család törzse) és Márton 1294-ben eladják harmaczi és aszói jószágukat, mely azelőtt Miklós fia Atháé volt, a Rathold nemzetségnek. 1303-ban megszerzik a Szuha és Szelcze között fekvő Turulya és Kisteleke falvakat. Majd Válykót, Ráhhót és 1348-ban Osgyánt.

A Hont-Pázmán nemzetség gömöri ágából származik az osgyáni Bakos család. Őse Bagos (1347-48), ennek utóda Antal, a ki Mátyás király korában belgrádi kapitány. Unokája János tokaji várnagy, az 1505-iki országgyűlésen Kis-Hont követe. Lorántffy Orsolyától fia János 1583-ban gömöri alispán. Ennek Dersffi Borbálától István fia, kállói várparancsnok, ki 1630-ban Szatmárban Vitkára és Kápolnára nyer királyi adományt. Testvére Gábor Rákócznak ónodi kapitánya.

Az Anjouk alatt két nemzetség jut a vármegyében nagyobb birtoktesthez. A Kathyz és a Guth-Keled nemzetség.

A KATHYZ NEMZETSÉG

A Kathyz nemzetség 1325-ben tűnik fel Bátkán, midőn Simon leányai, Anna és Ilona bátkai birtokukat Zynyeri Lőrincznek eladják. 1327-ben Taplóczt cserélik el Roffal. Szécsényi Tamás vajda s fiai Konya Miklós

főtárnokmester és Mihály pozsonyi prépost 1334-ben cserélik el bácsme gyei birtokaikat a következő gömői birtokokért: Rimaszombat, Bánya, Török, Szkálnok, Urrév, Kraszkó, Szkork, a két Pokorágy, Tarnóc, Cserencsény, Brézó, Tiszolcz, Majom és Majsa. 1341-ben megszerzik Csomatelkét és Korlát földét. A nemzetség ezen ágától származott a kihalt Salgai család.

A GUTH-KELED NEMZETSÉG

A Tiszántul, jelesül Szabolcs- és Bihar vármegyékben otthonos Guth-Keled nemzetségből származó Dorogh unokái 1338-ban osztoznak keleméri, poszobai, kisleludi és a Putnoktól északra fekvő fanciesali birtokukon.

XV. SZÁZADBELI CSALÁDOK

A XV. században a régi hatalmas családok mellett számos új család lép fel. A nagyobb jelentőséggel bírók a következők:

A Perényiek nyerték, a Jolsvai család magvaszakadtával, ezeknek 16 faluból álló uradalmát. 1430-ban ismét a kihalt Gömöriek gömői, berzétei, kőrösi, rudnai és a Zabariak zabari, radnótfalvi és balázsföldi javait.

A Nógrádban törzsökös Szécsényiek, mint Somoskő várának tartozékát bírták az akkor Gömör vármegyéhez számított Czeredet, Ó-Bástot, továbbá Hidegkutot és Hangonyt.

A Rozgonyiak 1460-ban a Széchy-birtokokat, Lászlófalvát, Zsórt és Szentléleket kapják adományba.

A Palóczi család bírta ebben az időben Ajnácskő várát, melyhez 1431-ben nyolcz falu tartozott.

A kisebb nemesség a Sajó alsó völgyének két oldalán volt birtokos. Az Abaffyak Abafalán, Liczén és Kis-Hanván, a Balajthyak Gesztetén, Kisfaludon és Léthin, a Barnák Mellétén és Harkácson, a Basók Hidegkuton, Ragályon, Csoltón és Sajónémetiben voltak földesurak. A Csákányi család Csákányon, Imolán, Lénárdfalán és Visnyón. A Csatók Alsó-Fügén, Répáson és Alsó-Vályon a Dancs család Kövecsesen, Sajókeszin, Répáson, Apátin, Horkán és Haripán pusztán, a Giczeyek Giczén, Szentléleken, Mikolcsányban, Nasztrajon, a Hanvayak Hanván, Tokaj és Krizsán pusztán, a Heőők a Sánkfalvyakkal együtt Harkácson és Lyukván; a Jákóffyak

Harmaczon, a Jánossyak Jánosin, Ivánfalán és Darnyán, a Korlátok Kálósán, Alsó-Vályon, Kisfaludon és Gergelyfalán voltak birtokosok. A Kubinyiak 1502-ben nyertek királyi adományt Várgedére. A Méhi család bírta Méhit és Panyitot, a Putnoky család Putnokot, Nagymálét, Pogony és Dénesfala pusztát, a Ragályiak a nevöket adó Ragályt, a Recskyek Dobfenéket, Péterfalát, Utast, Sáros és Eperjes pusztát, a Soldosok Runyát, Felfalut, Forrórt, Fillért, Rást és Répást. Végül a Szentkirályiak Szentkirályon, Zubogyon, Szuhán, Lenkén és Lóczon, a Szuhayak Szuhán, Zubogyon és Szentgyörgyön, a Tekesek Királyin és Recskén, a Tornallyayak Tornallyán, Kelecsényben, Alsó- és Felső-Panyiton, Dapsán, Hosszúszón, Lekenyén és Trizsen, az Uzák pedig Panyiton, Ördögtelkén, Tamásin, Szilistyén és Bugyikfalán bírtak földesúri joggal.

A MOHÁCSI VÉSZ UTÁN

A mohácsi vész után mélyreható változások állottak be a családok s azok birtokviszonyai tekintetében. A kettős királyság alatt az ellenkirályok a magok híveit jutalmazták birtokadományokkal s így számos új család jut nagyobb vagyonhoz. E korszakról az egyes adóösszeírások, dicalis conscriptiók nyújtanak világos képet. Az 1553-iki összeírás alkalmával összeírtak 6361882 adóköteles portát, mely a következő 27 birtokos között oszlott meg: Basó Mátyás, Bebek György, a Csetnekiek, az esztergomi érsek, kik egyenkint 100 portánál többet bírtak. Sorrend szerint következik ezek után Feledi Eustach, a Széchyek, Putnoki György, Báthori András, Pethő Gáspár, Jánossy Pál, Rakovszky György, Bejey András, Bekény György, a Hangonyiak, az egri káptalan, a Derencsényi család, a gombaszögi pálosok, a pelsőczy plébános, Szemley András, Tárnok Ferencz, Korláth Mihály, Heőš László, a Tornallyayak, a Recskyek, Horváthy Albert, a polyhosok és a szentannai barátok.

AZ 1588-IKI ÖSSZEÍRÁS

Az 1588-iki összeírásban számos új névvel találkozunk, melyek azelőtt nem szerepeltek a vármegyében. Felsoroljuk őket, megjegyezvén azt is, mely községben voltak birtokosok.

Abaffy Demeter és Albert Abafala és Lénárdfala, Arachy Péter Sőreg,

Bakos János Lehotka és Ispánmezeje, Bánffy László és János Gedőalja, Balogfala és Síd, Barna Ferencz, János és Benedek Horka és Gömör, Basó Farkas és Mihály Ragály és Csoltó, Bekény András özvegye Recske és Bánréve, Beretkey Gáspár Beretke, Bokry István és János Lőkősháza és Gömör, Bornemisza János Sőreg, Boza Benedek Mártonfalva és Hosszuaszó, Csathó Imre és Zorard Alsó- és Felső-Füge, Csetneki család Csetnek, Darhócz Pál Szentlélek és Nasztraj, Darvas család Hanva, Alsó-Rás, Radnót és Répás, Derencsényi család Kiette, Ratkó és Gesztes, Divényi Márton és Pál Zubogy és Latránfalva, Dósa Tamás Méhi, Szkároossy Mátyás és György Szkáros és Visnyó, Farkas Imre és György Felfalu és Alsófalu, Giczey András és Gergely Gicze és Nasztraj, Halmi Gábor Alsófalu és Radnót, Hanvay család Hanva, Hangonyi György és Miklós Alsó-Hangony és Susa, Jákóffi Péter Rakottyás, Jánossy család Jánosi és Pálfa, Kalas Tamás Alsóvály, Kállay Farkas és János Alsó-Bátka, Kerepeczy család Kerepecz, Korlát István Alsó-Vály és Alsó-Kálósa, Lórántffy család Simonyi, Kerekgede, Feled és Gesztete, Marczaly János Fillér, Máriássy Pál és Ferencz Berzéte, Kőrös és Rudna, Maróthi Mihály özvegye Runya, Mocsáry György Csoltó és Beretke, Monaki János Alsó- és Felső-Hangony, Ományi Mihály és János Harkács és Aggtelek, Pálfi György Bást, Rákóczi Zsigmond és László Szentkirály és Lenke, Recsky György, Zsigmond és István Péterfala és Dobfenék, Rédey Mátyás és Pál Aggtelek és Beje, Roskay János özvegye Felső-Hangony, Serjényi Mihály Poszoba és Kelemér, Sikátori Miklós Méhi és Gömör-Panyit, Soldos Péter és Ferencz Répás, Fillér, Runya és Felfalu, Sóry Péter, János és Pál, Beretke és Királyi, Tornallyay Zsigmond, György és István Tornallya és Lőkősháza, Uza család Uzapanyit és Szilistye, Verebélyi Balázs özvegye Radnót, Wesselényi Farkas Lénárdfalva és Szirk, Zákán István Rakottyás és Gesztes, Széchy Tamás Szécs, Zsip, Czakó, Szutor, Dobócza és Felső-Balog, Zéký Pál, Lőkősháza, Ztárnay Pál és György Ztárna, Zuhay Gáspár és Pál, Zubogy és Zuhafő.

A XVII. SZÁZAD

A birtokviszonyok tekintetében legnagyobb változást a XVII. század folyamán tapasztalunk. A nemzetségekből származó ősi családok kihalnak s javaikba újak lépnek. A Bebek család magvaszakadtával Krasznahorka várát és tartozékait 1632-ben Andrásy Mátyás nyeri adományul. Krasznahorkához tartozott akkor: Váralja, Pacsa, Uhorja, Jólész, Hosszurét, Hárs-

kut, Dernő, Kovácsvágás, Betlér, Kis- és Nagy-Veszverés, Henczkó, Alsó-Sajó, Gócs, Oláhpataka, Ochtina, Lehota, Restér, Hankócz, Aranyoska, Felső-Sajó, Rédova, Gencs, Sebespatak, Újfalva és Rochfalva.

A XVI. század végén kihalt Derencsényieknek javaiba, – Derencsény, Ratkó, Pádár, Alsó-Hegymeg, Lukovistye, Babaluska, Lehotka, Sztrizs, Kiette, Poprocs, Gerlicze, Bisztró, Polonka, Szuha, Lipócz, Újvásár, Isvánmező, Gesztes, Esztrény, Alsó-Balog és Kelecsény – 1626-ban ráhói Jákóffi Ferencz iktattatik.

A Csetnekiek csetneki uradalma lispataki Segnyey Bálint tulajdonába jut, melyet 1628-ban Monaki Miklósnak és nejének Csetneki Annának zálogosít el.

Néhai Széchy György és Drugeth Mária leányai: Mária, iktári Bethlen István özvegye Kata, Köpcsenyi Listius Jánosné és Éva, Élesházi Gáborné 1643-ban nyernek adományt a következő birtokokra: Sajó-Gömör, Kövi, Deresk, Licze, Nagy-Rőcze, Jolsva, Telgárt, Vernár, Szilicze, Pohorella, Zavadka, Helpa, Polonka, Murányalja, Muránylehota, Murányhosszurét, Zdihava, Kis-Rőcze, Vizesrét, Hisnyó, Lubovnik, Umlaehota, Koprás, Jolsva, Tapolcza, Migléc, Perlasz és Süvete. 1668-ban gróf Forgách Ádám a következő egész falvakra szerez donációt: Kolova, Tiszolcz, Fűrész, Hacsava, Rimabánya, Alsó-Szkalnok és Kraszkó, ezenkívül részbirtokokat kap Balogon, Panyiton és Mikóházán.

A középbirtokos nemesség sorában a következő családok tűnnek fel: Horváth Mladosevich Péter Guszonán, Végh András Lőkösházán. Kisfaludi Thar Gáspár megszerzi Bizó Miklós bizófalusi birtokát, Herencsényi István pedig fügei Csató Péter méhi és gömörpanyiti birtokát. Pápis András 1618-ban Détéren, Péterfalván, Almágyon és Répás pusztán szerez részeseket Csató Imrétől és Babaluskán Dobóczy Márton özvegyétől. Gyulay György és Mihály megszerzi Szilassy István hanvai, runyai, alsófalusi, felfalvi, forrói és filléri birtokait. A Jánossy-család Jánosi, pálfalvi, dornyai, ivánfalvi és tajti birtokai Csiszár János és Aszalay Ferenczné tulajdonába mennek át. Abosi Bornemisza János beiktattatik a hűtlen Herencsényi István birtokaiba, hethesi Pethe György pedig a hűtlen Berethei István és János beretkei és sánkfalvi birtokába. Palajthay Bálint Détéren, Péterfalván és Répás pusztán szerez részeseket. Dobrasovszky Venczel Hangonyon, Szilakszón és Susán, Pongrácz Mihály és Dankovics Ferencz Jesztén nyer beiktatást. 1635-ben Nébeszt Mihály Sánkfalván, Tóth István és János Mellétén szerez birtokot. 1645-ben csatóházi Mór István beiktattatik a magvaszakadt Korláth Ferencz javaiba. 1648-ban Thuránszky Péter és Makay György a Naprágyi István magszakadtán, 1652-ben szendrői Bornemisza János a Jákóffi Ferencz magszakadtán iktatást nyer. Iványi

Fekete László s veje: Vécsey Sándor 1649-ben adományba kapja Ajnácskő várát és a hozzá tartozó uradalmat, mely a következő birtokokból állott: Ajnácskő, Feled, Gesztete, Kerekgede, Csoma, Majom, Jelene, Cserencsény, Alsó- és Felső-Pokorágy, Rimabrézó, Likér, Rimócza, Szelcze és Rimabánya.

1659-ben Michalek Miklós és Ujlaky Ferencz Tamásfalva egy részébe statuáltatik, míg boldogházi Kiss András és neje, Szudy Anna 1673-ban megszerzi Thököly Miklósné guszonai, balogfalvi, sidi és bojtfalvi birtokrészeit. Vay Ádám és neje, Fekete Erzsébet, továbbá Sipos János és neje, Bay Erzsébet, Péterfalva egy részébe nyernek iktatást 1695-ben, míg a következő évben Kós István, Török András, Vattay János, szkárosi Nagy János és Michalek Miklós özvegye, Dorogffi Judit a Jánossy-család fiágának kihaltával megszerezik egész Jánosit, Darnyát, Pálfalvát, végül Ivánfalván, Eperjesen és Tajtin bizonyos részeket. 1700-ban Fáty István és Lászlónak fiai: Ferencz és Mihály adományt nyernek Sőreg, Gortva, Lászlófalva és Kisbéna részeire.

A XVIII. SZÁZAD

A XVIII. század folyamán rendkívül sok új család tűnik fel s egy vagy nos középosztály alakul ki a régi, hatalmas családok romjain. A vármegye ekkor nyeri mai képét. Az 1703-ik évi nemesi összeírásból megtudjuk, mely családok települtek meg ekkor a vármegye területén, hol volt lakóhelyük vagy birtokuk. A Czékus, Moesz, Nébeszt, Jelenik család Csetneken, Jólészen a Császár, Oláhpatakon a Remenyik, Felsősajón a Sebők, Radnóton a Pósa, Balogfalván a Mihályi, Naprágyon az Ábrahám, Felső-Hangonyon a Kisgergely, Várgedén a Babás, Détéren a Borbás, Zabaron a Tóth-Szabados, Gömörpanyiton a Palugyay és Kiszely, Méhin a Ladányi és Tóth, Hanván a Halászy és Igó, Egyházasbáston a Nátkay, Runyán a Koós, Oldalfalván a Pongó, Mihályfalván a Forgon és Lovas, Bikszögön a Lőkös és Szentiványi, Otrokocson a Rétey, Kövin a Jaán és Frenyó, Szkároson a Marton, Mellétén a Tóth, Jolsván a Sturman, Sennyey és Madarász, Nagyrőczen a Basilides, Vizesréten a Sturman, végül Rozsnyón a Marikovszky és Ujházy család.

Az 1724-ik évi összeírásban ismét számos oly család szerepel, a mely az előbbeni összeírásból még hiányzik. Ezek a következők: Ochtinán a Rochfalvay, Szkároson a Madarassy, Giczén a Diószeghy, Felfalun a szántói Szabó, Runyán a Tóth, Hanván a Dovály, Méhin a Havas, Csoltón a Pap, Bején a Szathmáry-Király, Lőkösházán az Oroszlányi, Jánosin a Patay,

Guszonán a Lósy, Rimaszécsen a Losonczy, Urajon a Csák, Alsó-Hangonyon a Lovcsányi, végül Rozsnyón a Nébeszt.

A XVIII. század első felében a következő uradalmak állottak fenn a vármegye területén: a murányi, melyet 1720-ban Koháry István vett meg a kincstártól. A murányi uradalomhoz tartozott Jolsva, Nagyrőcze, Sajógömör, Kövi, Deresk, Licze, Telgárt, Vernár, Szilicze, Pohorella, Zavadka, Helpa, Polonka, Murányalja, Lehota, Hosszúrét, Zdichava, Kistrőcze, Vizesrét, Hisnyó, Lubovnik, Umrlehota, Kapros, Jolsva-Taplócza, Miglész, Perlasz és Süvete.

A rimaszécsit és balogit ugyancsak a Koháryak bírták. A derencsényi uradalom a Jákóffiaké, az ajnácskői a Vécsey- és Vay-családé; a ráhói a leányágon a Jákóffiaktól származott Jánokyaké, a serkei a Vay- és czegei Wass-családé, a betléri és krasznahorkai az Andrássyaké, végül a putnoki a Serényieké volt, melyhez Orlay-jogon jutottak.

A XVIII. század utolsó három tizedében a következő jelentősebb birtokos családok bírtak földesúri joggal: a Szentmiklóssyak Bánrévén, Derencsényben, Pápócson, Alsó-Bátkán, Lászlófalva és Ablonca-pusztán; a Fáyak Aggteleken, Bellényben, Bodollón, Jánosin, Giczén és Kecson; a Törökök Mártonfalván, Harmacson, Bakti és Szilakszó pusztákon, a Vajda család Darnyán, Jánosin, Mártonfalván és Apáti pusztán, a Bornemisza család Alsó- és Felső-Bátkán, a Szathmáry-Király-család Bején, Királyin, Derencsényben, Harmacson, Zsoron és Lászlófalva pusztán, a Kubinyiak Várgedén, Klenőczon, Csízen, Dusán, Naprágyon, Kisgömörin és Gortva-Kisfaludon, a Hanvayak Hanván, Csízen és Krizsán pusztán, a Losonczyak Horkán, Radnóton, Csobánkán, Királyin, továbbá Felső-Hangonyon, Susán és Zsoron, a Koósok Darnyán, Jánosin, Kisgömörin, a Máriássyak Berzétén és Egyházasbáston, Draskóczy Ádám és Sámuel Harkácson, Imolán, Alsó- és Felső-Kálosán, Derencsényben, Lukovistyén és Ratkón, Pletrich László Szentkirályon Kerepecz és Lócz pusztán, Tibán, Pelsőcz-Ardón és Lénárdfalván, a Ragályiak Ragályon, Kecson, Trizsen, Imolán, Szuhán, Pelsőcz-Ardón és Latránfalván, a Szeremley-család Pelsőczön, Pelsőcz-Ardón, Lekenyén, a Darvasok Hanván, Csízen, Naprágyon, Péterfalván, a Soldosok Runyán, Hanván, Felső-Hangonyon, a szkárosi Farkas család Szkároson és Harmacson, a farkasfalvi Farkasok Dulházán, a Tornallyayak Tornallyán, a Michalek család Darnyán, Csízen és Jánosin, a Sipos család Dobfenéken és Péterfalván, Jekelfalussy János Feleden, Jánosin, Simonyin, Kerekgedén, Felső-Hangonyon, Lekenyén, Lukovistyén, szántói Szabó Gábor Hanván, Csoma Zsigmond Nagyszuhán, Széky Zsigmond Naprágyon, Gellén István Pápocson és Felső-Kálosán, Trajtler János Zabaron, Patay Kristóf Darnyán és Jánosin, a Csemniczky család Bején, az Abaffy család Abafalván és Lénárdfalván, a boldogházi Kiss család Csoltón, a Czékusok Giczén és Pelsőcz-Ardón,

a Lehoczyak Guszonán, a Korponayak Osgyánban, és Alsó-Bátkán, a Gerhardok Páskaházán, a Róthok Pongyelokon, Tihanyi István Ráhon, Egyházasbáston és Péterfalván, Csernyus László Lévárton és Liczén, az Okolicsányiak Siden, Sturman András Turcsokon, Kísgömörin, Gesztén, Gortvakisfaludon, pálóczi Horváth György Ajnácskőn, Détéren és Kerekgedén, Szentpétery Sámuel Csoltón, Lekenyén, Harmaczon, Fejes György Osgyánban és Derencsényben.

A XIX. SZÁZAD

A jobbágyság felszabadítása előtti korszakban a vármegye a következő nagyobb birtokos családok kezében volt: gr. Koháry, gr. Teleky, gr. Rhédey, gr. Serényi, gr. Toldalaghy, gr. Wass, br. Vécsey, br. Luzsénszky, br. Korda, Hanvay, Máriássy, Soldos, szkárosi Farkas, Darvas, Sturman, Kubinyi, Abaffy, Török, Fáy, Szentmiklóssy, Ragályi, Draskóczy, Pletrich és Tornallyay.

E családok közül Coburg herczeg a murányi, balogi és rimaszécsi uradalmat, a gr. Andrássy család a betlérít és krasznahorkait, a Máriássyak a berzéteit, a várgedeit pedig a Kubinyiak bírták, míg a csetneki, derencsényi osgyáni, ráhói, serkei, ajnácskői és putnoki uradalmakon többen osztozkodtak. Jelentékenyebb birtokos családok a következők voltak: Abaffy (Abafala és Csíz), Csernyus (Levárt és Licze), Darvas (Borosznok és Hanva), szkárosi Farkas (Alsófalu, Borosznok, Szkáros), Fáy (Aggtelek és Bodolló), Draskóczy (Harkács és Kálosa), Fejes (Ráhó és Alsó-Szkálnok) Hanvay (Hanva, Csíz, Borosznok), Kubinyi (Várgede, Csíz, Dusa, Klenócz), Pletrich (Szentkirály, Tiba, Kísfalud), Ragályi (Ragály, Csoltó, Latránfalva puszta), Soldos (Runya és Borosznok), Sturman (Szirk és Turcsok) Szathmáry-Király (Beje), Szentmiklóssy (Bánréve), Tihanyi (Egyházasbást és Ráhó), Tornallyay (Tornallya), Török (Jánosi és Baksi puszta).

CSALÁDOK

Következőkben közöljük a vármegye családait, különös tekintettel azokra, melyeknek sarjai az 1848 előtti időkben a közpályán szerepeltek, s a melyek jelenben is a vármegye területén birtokosok.

ABAFFY

Abaffy (nagyabafalvi és felsőlehotai). Ősi, gömörvármegyei család, mely a középkorban Abafalván volt birtokos, honnan nevét vette. Miklós, a ki Buda alatt vitézkedett, 1609-ben egy török vezér fejét levágván, ősi czímerébe egy kivont kardot s annak hegyén átütött, zöld turbános törököt tartó pánczélos kart nyert bővítésül. Majd újabb hősiessége jutalmául Tolna vármegyében nyert birtokot; később aransarkantyús vitézzé ültetett. Öcsese György Bocskay hajdú ellen hadakozott. A család idővel átszarmazott Árva vármegyébe, hol Felső-Lehotán volt birtokos. Tagjai közül számosan viseltek vármegyei tisztséget. József (1760). Ferencz (1770). Vendel (1820). Aristides (1837-44) árvavármegyei, Károly (1820) gömöri alispán, majd királyi tanácsos. A család Csiz, Abafalva helységekben és Miklósfalva pusztán bírt földesúri joggal.

Czímer: késsel és ezüsttel harántvágott paizsban, felül hatágú arany-csillag, alul vörös kengyelvastól kísért, aranykeresztes markolatú kardot tartó pánczélos kar, a kard hegyén zöld turbános, bajszos török fővel. Sisakdísz: fehér galamb, csőrében zöldleves ággal. Takarók: zöldarany-kékezüst.

ABLONCZAY

Ablonczay. Törzsökös gömörvármegyei család, melynek emlékezete a XIII. századig felnyúlik. 1431-ben már az Ablonczy nevet viseli. Tagjai közül András, László, Mihály és Sándor vannak felvéve az 1754-55. évi összeírásban. A család a megyében most is él.

ADORJÁN

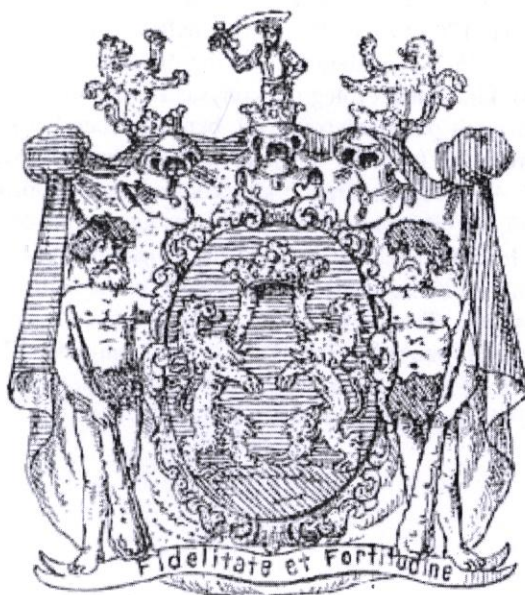
Adorján. Ősi család, melynek első nyomaira 1236-ban akadunk Gömör vármegyében és később a Szilágyságban. E családból A. Tamás, valamint fiai Péter és András, a kik katolikussokká lettek, 1630 május 8-án címeres nemeslevelet nyertek, mely Zemplén vármegyében 1732-ben hirdettetett ki. 1732-ben már Felső-Vályban birtokos, ez az ág azonban kihalt. A gömöri ágból az 1755. évi összeírásban János, Sándor, Miklós, Gáspár és István neveivel találkozunk. A XVIII. század végén és a XIX. század elején A. Dávid 11 vármegyének volt táblabírája, ennek fia Boldizsár (1820-1867) költő. Lőrincz jelenleg Gortva-Kisfaludon birtokos.

Czímer (ősi): kékben koronából kinövő, buzogányt tartó sisakos vitéz. 1630. évi: kékben jobb előlábával fehér liliomot tartó leopárd. Sisakdísz: repülésre kész sólyom. Takarók: vörösarany-vörösezüst.

ANDERKÓ

Anderkó. Darnyán élt és most is ott lakó család. 1755-ben 7 tagja szerepel. István 1777-ben megveszi Sarlay György és neje Berzeviczy Zsófia darnyai birtokát.

ANDRÁSSY

Andrássy (csíkszentkirályi és krasznahorkai gróf). Első ismert őse Márton 1514-ben Szapolyai György mellett harczol a pórok ellen. Fia, Péter 1575-ben Békes Gáspár híve volt, annak leveretése után menekülni volt kénytelen. 1578-ban Krasznahorka várának kapitánya lett. Utóda I. Miklós (†

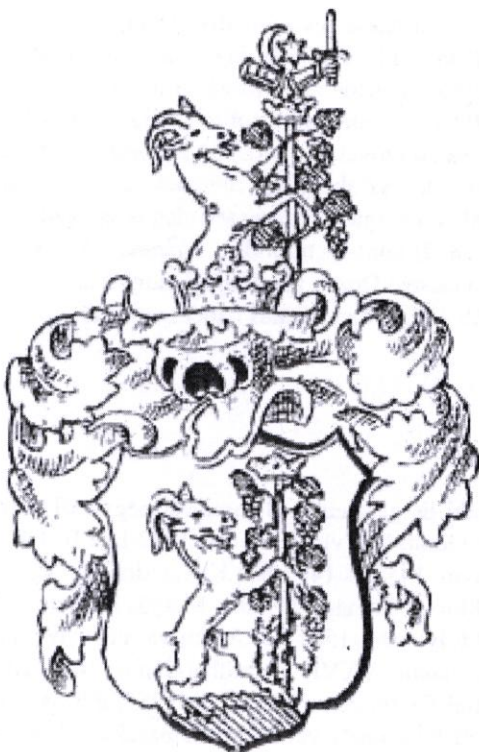
1686) Gömör vármegye főispánja, bárói rangra emeltetett, kinek fiai közül II. Péter (1715) szintén Gömör vármegye főispánja volt. I. István kurucz tábornok a betléri és II. György (1705-10) Rákóczy gyalogsági tábornoka, a monoki ág őse. I. István ágából: József (1742) ezredes, fia I. Károly 1779-ben grófi rangra emeltetett. († 1702.) Fia: III. József (1797) a mosonyi nemesi felkelés ezredese. Fia III. Károly (sz. 1792, † 1845), fia: 1) Manó (sz. 1821, † 1891) előbb Zemplén, majd, Gömör s Torna vármegye főispánja, valós. b. t. tanácsos stb. Fia: Géza (sz. 1857) cs. és kir. kamarás, országgyűlési képviselő. 2) Gyula (sz. 1823, † 1891) az aranygyapjas rend vitéze, magyar miniszterelnök, majd külügyi miniszter, altábornagy stb. Fiai: Tivadar (sz. 1857) országgyűlési képviselő stb. és Gyula (1860) országgyűlési képviselő, valós. b. titk. tanácsos. 3) Aladár (sz. 1827. † 1901) valós. b. t. tanácsos, az aranygyapjas rend vitéze, Zemplén és Gömör vármegyének főispánja. Fia Sándor (sz. 1863) cs. és kir. kamarás stb. II. György ágából: fia III. György, ennek fiai: Andrássy Antal (1742, † 1799) rozsnyói püspök és II. István (1776) Bihar vármegye főispáni helytartója; 1766-ban grófi rangra emeltetett. Fia: IV. György (sz. 1797, † 1872) 1825-27. országgyűlésen Gömör vármegye követe. Fia: Dénes (sz. 1835), kinek nevét főleg jótékonyága teszi emlegetetté.

Czimer: négyelt paizs szívpaizsszal, benne kékben két szemközt fordult arany-oroszlán, felemelt előlábaikkal aranyleveles koronát tartva. Nagypaizs: 1. 4. vörösben, faragott kövekből rakott, háromfogas várfal, a fogak középsőjén görbe kardot tartó pánczélos kar könyököl. 2. 3. zölddel és aranynyal haránt vágva, abban álló griff az osztás szerint ellentett színekben. Három sisak. Sisakdíszek: I. (középső) görbe kardot tartó pánczélos és sisakos vitéz. Takaró: kékarany. II. kétfarkú arany-oroszlán. Takaró: vörösezüst. III. paizsbeli griff. Takaró: zöldarany. Az 1779. évi grófi diploma szerint a fenti címérhez némi módosítással két paizstartó és ezen jelmondat: „Fidelitate et Fortitudine” járul.

ANTONY

Antony A. Miklós 1692-ben nyert a Porubszky családdal együtt címéres nemeslevelet, mely 1692 szeptember 17-én Sajógyömörben hirdettetett ki. E családból az 1755. évi összeírásban Péter, Miklós és Sámuel vannak felvéve Gömör nemesei közé.

BAKOS

Bakos (osgyáni). A Hont-Pázmán nemzetségből származik. Őse, Bagos (1347) a lessenyei ágból, ennek fia Tamás terjeszti tovább a családot. Tagjai közül Pál (1557) tokaji várnagy. János (1505) Hont vármegye követe. Orbán (1549) szittnyai várkapitány. János (1583) gömöri alispán, kinek két fia maradt, István († 1630) és Gábor (sz. 1607, † 1666 június 5) füleki, majd ónódi, végül szendrei kapitány, kiből a család kihalt. A család a nemzetség ősi birtokait, Harmacztot, Aszót és Veleszt, továbbá Osgyánt bírta, hol vára is volt.

Czímer: zöld halmon karóhoz kötött, gyümölcsessel és lombbal megrakott, zöldkoronás szőlőtő felé ugró, balra fordult kecskebak. Sisakdísz: paizsbeli bak növekvőn koronás szőlőtővel, melyen egyenes kardot tartó pánczélos kar könyököl, a hajlason nyugvó ezüst félholdtól és hatágú arany-csillagtól kísérve.

BAKSAY

Baksay (szent-istván-baksai és szölledi). Abauj vármegyéből származik. A XVI. században tűnik fel Baksi vagy Baxi néven. Tamás 1550-ben I. Ferdinánd királytól Szölleden egy jószágot nyert adományul. Utóda, Mátyás (1599-1601) a nógrádi vár alkapitánya, fia Mátyás 1637-ben nógrádi ref. lelkész. A család idővel átszármazott Zemplénbe, majd 1844-ben Gömörben telepedett le. Az abauji ág, melynek törzse András (1727), mindenkor Baksinak írta magát. Ez az ág jelenleg is virágzik. A gömöri ágból: B. Sándor (sz. 1832) kunt-szentmiklósi esperes, a Magy. Tud. Akad. tagja; István kir. tanácsos; Dezső várm. tisztii alügyész.

Czímer: jobb előlábában hármás babérágat tartó oroszlán.

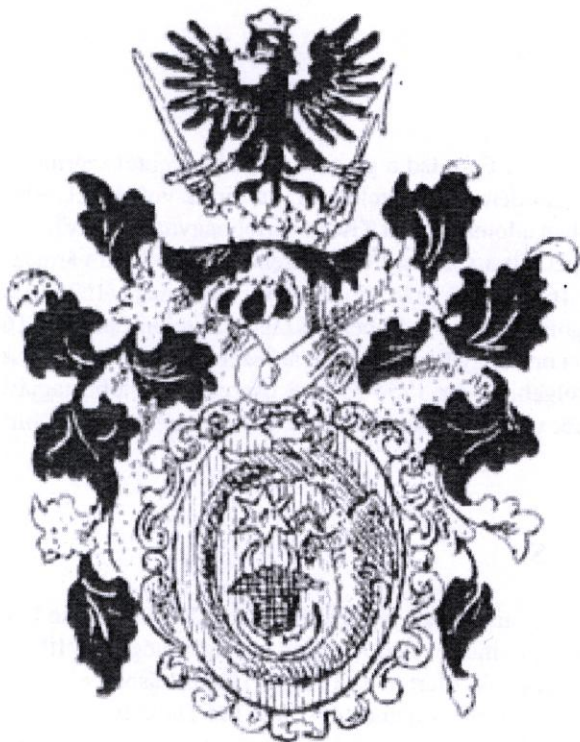
BALAJTHY

Balajthy (balajthi és gesztetei). Borsod vármegyéből származik. A XV. században már Gömörben volt birtokos. 1453-ban B. Pál Gesztetét nyeri királyi adományul. 1458 és 1473-ban Kisfaludra nyer adományt, melynek birtokában Miklós és Tamás 1477-ben Mátyás királytól megerősítettnek. A XVI. század folyamán (1564-83) Abauj vármegyében Felső-Homorogdon találjuk a családot. A XVII. században János (1635) Biharban volt birtokos. Ennek fiai Szatmárban laktak. Az 1755. évi összeírás alkalmával hat tagja vétetett fel Gömör vármegye nemesei közé, a kik Gesztetén és Felső-Vályban voltak birtokosok, hova a család 1657-ben telepedett.

BALASSA

Balassa (balassa-gyarmati gróf és báró). Első ismert őse Detre a XIII. század elején. Ősi székhelye Zólyom vármegye, honnan csakhamar elterjedt Liptó, Nógrád stb. vármegyékbe. Gyarmatot, honnan a család előnevét vette, 1246 szept. 11-én nyerte IV. Béla királytól, melyre 1374-ben új adománylevelet nyert. A XVI. században már előkelő szerepet játszik hazánk történetében. Ferencz (1504) horvát bán; Imre († 1550) erdélyi vajda; Bálint († 1594) a költő; Menyhért († 1568) főkapitány; János († 1550) szolnoki kapitány, 1562-ben Zólyom és Hont vármegyék főispánja; Bálint († 1684), a ki grófi rangra emeltetett, Hont vármegye főispánja; Zsigmond

(1609. † 1623) Nógrád vármegye főispánja; Pál (1744-1770) Gömör vármegye főispánja, 1721 ápr. 15-én grófi rangra emeltetett; ennek fia János (1770-71) szintén gömöri főispán. A bárói ág őse László 1721-ben nyert bárói rangot, kinek utódai István (sz. 1845 † 1901) és Sándor (sz. 1850) elhunytával, 1902-ben a bárói rang, a család utolsó leánysarjának B. Emmának (sz. 1872) férjére Ragályi Ferenczre szállott át, a ki engedélyt nyert a család nevének és címérének a Ragályi család nevével való egyesítésére.

Balassa czimer

Czímer: vörösben, köralakban hajlott, farkát szájában tartó arany-vörös-arany szárnyas sárkánnyal körülvev, szemközt fordult bölényfej, szarvai fölött hatágú arany csillag, szája alatt hegyeivel fölfelé fordított félholddal. Sisakdísz: szemközt fordult koronás fekete sas, ballábában, hegyével fölfelé álló nyílat, jobbában kivont egyenes kardot tart. Takaró: aranyfekete.

BÁRCZY

Bárczy (bárcziházai). Már a középkorban birtokos volt Gömör vármegyében. B. János 1478-ban Mátyás királytól új adománylevelet nyer Bárcziházára. Idővel átszármazott Zemplén vármegyébe, hol jelenleg is birtokos. Az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemesei közé Zsigmond, Sándor és István vannak felvéve.

BARNA

Barna (mellétei). E család a gömöri várjobbágyoktól származtatja magát. Ősi birtoka Melléte, mely azelőtt kir. várbirtok volt s melyet II. Endre király 1226-ban adományozott Tiváld várjobbágnak. A XVI. században kiváló szerepet vitt a vármegyében. Ferencz (1573-80) a vármegye alispánja. György 1617-ben Nógrád vármegye jegyzője, majd (1626) Alaghi Menyhért országbíró titkára, 1647-ben országbírói ítélőmester. Az 1647., 1649. és 1655. évi országgyűléseken is kiváló szerepet játszott. András 1723-ban gömöri szolgabíró. Az 1754-55. évi összeírásban több tagjával találkozunk Gömör vármegye nemesei közt. Ez időszert Horkán birtokos.

BASILIDES

Basilides. Zólyom vármegyéből származik. Első ismert őse Pál, 1683-ban nyert címeres nemeslevelet. A család egy ágát még a XVIII. században is Zólyomban találjuk. Márton az 1755. évi összeírásban a vármegye nemesei közt foglal helyet. A nemességszerző Pál Thököly alatt katonáskodott, s később a törökök elleni küzdelemben tüntette ki magát. A család másik ága Gömörbe, Murányra költözött. Ezen ágból János 1848-ban nemzetőr-ségi hadnagy. Gusztáv jelenleg Jolsva város polgármestere.

Czímer: kékben, jobb előlábával zöld száron 3-ágú zöldleveles lilomot tartó arany oroszlán. Sisakdísz: kinövő, szemközt fordult, zöldruhás angyal, jobbában zöld koszorút tart, balja az övön nyugszik. Takaró: kék-arany-vörösezüst.

BASÓ

Basó (csoltói). Első ismert őse Balázs volt, ki 1450 körül élt; unokája B. Mátyás volt, a kit Salm gróf Murány bevétele után 1549-ben kivégeztetett. Fia Farkas 1579-ben Jánoshidán és Alattyánban szerez részbirtokokat, melyekre 1592-ben kir. adományt nyert. Mihály 1662-ben Gömör vármegye jegyzője és országgyűlési követe. Mátyás 1632-43-ig szintén Gömör vármegye jegyzője. A család idővel átszármazott Hevesbe is. A XIX. század első felében Nagy-Csoltón bírt földesúri joggal.

BÁSTHY

Básthy (6- és egyházasbásti). Gömör vármegye törzsökös családja. A XVII. században tűnik fel Nógrádban. János 1653-ban Nógrád vármegye táblabírája, résztvett az 1663. évi nemesi felkelésben. Utódai Nógrádban laktak s közülök többen közhivatalokat viseltek, így Miklós 1849-ben Nógrád vármegye alispánja volt.

BATTHA

Battha (vattai). Eredete a XIII. század közepéig nyúlik fel s kevéssel utóbb a család megszerzi az előnevet adó borsodi Vattát. Bálint a XVI. század második felében Nógrádban tűnik fel, hol tekintélyes birtokokat szerez serkei Lorántffy Mihálytól; hűséges szolgálatai jutalmául (1604) nyeri adományba a gömörmegyei Tamástelki pusztát. Unokája Pál sánkfalusi birtokát Balczer Mátyásnak zálogosítja el 1693-ban. Ugyancsak Pál osztozik 1670-ben a Herencsényi István örököseivel Serkében, Méhin, Gömörpanyiton és Szirken.

BATTIK

Battik (sarudi). Zólyom-, Nógrád- és Pest vármegyében szerepelt birtokos család. Tagjai közül többen viseltek főbb megyei hivatalt. Gergely (1672) nógrádi alispán. János (1642) iktattatott be Michalek Miklóssal együtt

Apáti és Lyukva puszták felerészébe. Ferencz a XVIII. század közepén neje, Jánoky Sára jogán Nagyszuhán és Osgyánban, György és Sándor Lukovistyén, Ratkón és Derencsényben voltak birtokosok.

BEKE

Beke. A XVI. században már Felső-Vályon volt birtokos, melyre István, János és Vincze 1597-ben új adománylevelet nyertek. Egyik tagja, valószínűleg Pál, a ki szolgabíró volt, 1619-ben a felsővályi nagy tűzvész alkalmával az égő templomba rohant, hogy onnan az anyakönyveket kihozza, de odaégett. E családnak egyik ága Abauj vármegyébe szakadt, hol Csenyétén, Felső-Gagyon, Felső-Mérán telepedett le.

BEKÉNY

Bekény (mikófalvi). Borsod vármegye törzsökös családja, melynek első nyomaira a XIII. század második felében akadunk. E családból Ferencz fia I. Farkas 1553 decz. 12-én újíttott címeres nemeslevelet nyert. 1562-ben pedig Utas, Péterfalva, Sáros, Kökényes, Dobfenék helységekre királyi adományt szerzett. Idővel átszármazott Pest-, Szabolcs- és Nógrád vármegyékbe is. B. Zsófia 1666-ban Utas pusztá birtokosa. István, valamint testvérei András és János 1645-ben elzálogosították Sáros nevű pusztatelküket, melyeket csakhamar követtek a többiek is, csak a hangonyi és a máléi részek maradtak meg (1652). A család elköltözött Gömörből és jelenleg Borsodban virágzik.

BÉLIK

Bélik (Beélik, Bielik, dezséri). Trencsén vármegyéből származik. Első ismert őse Tamás 1528-ban nyert címeres nemeslevelet. A család Dezséren volt birtokos, hol az 1748., 1755. és 1768. évi összeírás több tagját találta. A XVIII. század második felében Gömör vármegyében telepedett le, hol Alsó- és Felső-Vály helységekből bírt földesúri joggal. Tagjai közül József (sz. 1757.) szepesi püspök (1803). István 1820 táján a krasznahorkai uradalom jogtanácsosa.

Czímer: veressel és késsel hasítva. Elöl hármaz zöld halmon görbe kardot tartó, balra fordult könyöklő pánczélos kar. Hátul hatágú aranycsillagtól kísért arany griff. Sisakdísz: két fehér elefánt-ormány közt kinövő arany-oroszlán. Takarók: kékezüst-vörösezüst.

BENEDIKTY

Benedikty. B. János 1646-ban nyert nemeslevelet. Fia András Lónyabányaúra (Nógrád) költözött; ennek utóda Mihály (1818), kinek fia Sámuel Hontban telepedett meg. Az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt Izsák és János neveivel találkozunk.

Beretkey

Beretkey. Berethi György és hasonlónevű fia 1654 júl. 16-án nyertek czímeres nemeslevelet a Losoni családdal együtt. A család Szabolcs vármegyében telepedett le; idővel átszármazott Zemplénbe is. Az 1755. évi összeírás alkalmával már több tagja vétetett fel Gömör vármegye nemeseinek névsorába Beretky néven.

Czímer: kékben, zöld alapon természetes farkas, szájában bárányt tart. Sisakdísz: pallost tartó, kinövő, vörösruhás magyar vitéz, fehér kalpagban, lelógó vörös bojtokkal. Takarók: kékarany-vörösezüst.

BEZZEGH

Bezzegh (hajniki). Zólyomból származik. György Liberchey Mihálylyal 1666-ban nyert adományt Rimabányán, Rimabrézón és Pokorágyon.

BODON

Bodon. E család a Forgon család mellett már a XVI. században Mihályfalva birtokosa. Benedek 1574-ben, János 1653-ban szolgabírák Gömörben. Pál (1803) szolgabíró, ennek fia Antal szolgabíró, 1848-ban honvéd-főhadnagy. Ábrahám 1848/49-ben vármegyei főügyész, majd 1867-1871-ig Gömör vármegye másod-alispánja. János, Mihály és András Radnóton nyertek 1671-ben birtokadományt. Az 1755-iki összeírásban a családnak 17 tagja fordul elő.

BORBÁS

Borbás. Détér községben birtokos kuriális család, hol ma is számosan élnek belőle. Márton és társai 1657 júl. 20-án szereztek címeres nemeslevelet. A családnak 1755-ben tíz tagja élt.

BORNEMISZA

Bornemisza (minaji). Erdélyből származik, honnan a XV. században Ungban, Minajon telepedett le, s innen idővel Gömörbe költözött. A család első ismert őse Miklós, kitől a család szakadatlan jön le. Neje Szepeszy Ilona volt (1570). Idővel Gömör-, Heves-, Ung- és Borsod vármegyére terjeszkedett ki. B. István 1729-ben Felső-Bátkában két kúriába iktattatott. Pálffy János nádor 1750-ben B. Istvánnak Rakottyás, Derencsény, Gerlicze helységeiben, továbbá Kápolna, Gilisháza, Kelecsény, és Vaskapu pusztai birtokokra új adománylevelet állított ki. Özvegye, született Szentmiklóssy Zsófia és fiai István, Pál, Jób, Antal, Sándor, az 1754-55. évi nemesi összeírásba fel vannak véve. István az ugyanezen évi összeírásban Nógrád vármegye nemesei közt szerepel. István fiai közül Sándor és Antal alapított családot. Az előbbinek utóda László (sz. 1840 Góbisházán), 1886-tól kezdve a vármegye alispánja. Antal utóda István (1892-96) országgyűlési képviselő. A nógrádi ágban István utóda István, 1816-ban szolgabíró, majd 1844-ig a vármegye híres csendbíztosa. A család V. László királytól (1453-1457) nyert címerez levelet, mely azonban az idők viszontagságai következtében jórészt megsemmisült. A család a XIX. század első felében Bátka helységben és Góbisháza pusztán bírt földesúri joggal.

Czímer: kékben, zöld alapon, oromzatos, rovátkás kaputorony kinyitott kapujában, kucsmás, vörösruhás, jobbában görbe kardot tartó magyar vitéz, balját csipőjére téve; a torony felső részénél jobbról befelé fordult félhold, balról hatszögű aranycsillagtól kísérve. Sisakdísz: paizsbeli kinövő magyar vitéz. Takarók: kékarany-vörösezüst.

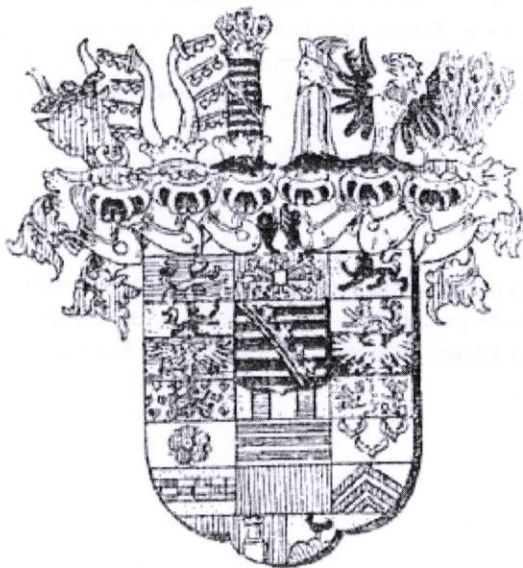
CHÁSZÁR

Chászár (jólészi). Jólészi kúriájára 1609-ben nyert a család adományt. Ebből származott András, a híres ügyvéd, 1790-ben megyei főjegyző, meghalt 1816-ban. Az 1755-iki országos nemesi összeírásban a családnak öt tagja szerepel.

COBURG

Szász Coburg Gótha. Uralkodó hercegi család. Julich, Cleve és Berg, Engern és Vesztfália hercege, tüüingiai tartományi gróf, meisseneni örgróf, Henneberg hercegesített grófja, Mark és Ravensbergi gróf, Ravenstein és

Tonna ura stb. Törzse: Jámbor Ernő, János weimari herceg fia (sz. 1601, † 1675) korának legjobb fejedelme, kinek hetedik fia János Ernő (sz. 1658, † 1729) Szász Coburg Saalfeld hercegséget örökölte. Utóda Ferencz herceg (1800-1806), kinek másodszülött fia I. Ferdinánd György herceg (sz. 1785, † 1851), a ki osztrák szolgálatba lépve, az 1809. és az 1812-13-iki hadjáratokban tüntette ki magát, mely érdemeiért egy huszár-ezred tulajdonosává lett. 1817-ben nőül vette Koháry Antal herceg egyetlen leányát Mária Antónia hercegnőt, kivel a murányi, csábrági és szittnyai uradalmakat örökölte s az 1827: XLI. törvénycikkkel honfiúsított. Három fia közül Ferdinánd, 1836-ban II. Mária portugál királynő férje lett, Lipót (sz. 1824, † 1881) osztrák tábornok. Ágost Lajos cs. és kir. vezérőrnagy (sz. 1818, † 1881) neje Klementina Mária Bourbon orleansi hercegnő, Lajos Fülöp francia király leánya. Fiai: Fülöp (sz. 1814) az aranygyapjas rend vitéze, cs. és kir. vezérőrnagy, a magyar főrendiház tagja. Ágost Lajos (1845) a volt brazilai császári hajóraj-tengernagya. Ferdinánd (sz. 1861) 1887 augusztus 14-étől Bulgária királya.

Czímer: Kétszer hasított és ötször vágott paizs, egyszer hasított paizslábbal s közepén feketével és arannyal hétszer osztott szívpaizszsal, fölötte zöld rutakorona. A nagy paizs: 1. Kékben balra fordult koronás ezüstoroszlán, négy vörös pólyával megrakva. 2. Vörösben kis ezüst paizs csil-

lagformájára nyolcz arany liliomszállal környezve. 3. Aranyban kétfarkú fekete oroszlán. 4. Aranyban balra fordult koronás kétfarkú fekete oroszlán. 5. Ezüstben kék koronás kétfarkú vörös oroszlán. 6. Kékben, koronás arany-sas. 7. Feketében koronás arany-sas. 8. Vörös szívekkel behintett arany-mezőben, balra fordult, vöröskoronás kétfarkú fekete oroszlán. 9. Aranyban két kék czölöp. 10. Kékben, vörössel és ezüsttel vágott kétfarkú oroszlán. 11. Ezüstben, arannyal futtatott vörös rózsa, zöld bogokkal. 12. Ezüstben három kék pólya. 13. Ezüstben, három (2:1) vörös szarvas-bogár-agancs. 14. Aranyban, vörössel és ezüsttel három sorban kockázott pólya. 15. Vörös mező. 16. Ezüstben egymás alatt három vörös cantherius. A paizsláb: 1. Vörösben koronás ezüst oszlop. 2. Aranyban zöld hármashalmon fekete tyúk. Hat sisak. A sisakdíszek: I. Pávatollakkal fedett oszlop koronás feketearany sávokkal és rutakoronával. Takaró: feketearany. II. Felülről lefelé ezüsttel és vörössel csíkozott embertörzs, ugyanígy csíkozott s pávatollakkal díszített hegyes süveggel ősz hajjal és szakállal. Takaró: feketearany. III. Öt, háromlevelű zöld hársággal megrakott, ezüst bivalyszarv. Takaró: kékezüst. IV. Kinövő arany griff, vörös nyakörvvel és fekete szárnyakkal. Takaró: feketearany. V. Vörös bivalyfej, arany koronával, melynek abroncsa vörössel és ezüsttel kockázott, ezüst szarvakkal és orrkarikával. Takaró: vörösarany. VI. Pávatollak. Takaró: vörösezüst.

CSÁK

Csák. Törzsökös gömörmegyei család. Nemességét 1639 márcz. 24-én szerezte és 1640 január 9 én hirdettette ki. Urajon volt birtokos. Pál a XVIII. század közepén Darnyán birtokos. 1755-ben Gergely, György és János szerepel.

CSÁKY

Csáky (körösszegi és adorjáni gróf). A család eredetét és leszármazását a Bihar vármegyét tárgyaló kötetben ismertettük. István országbíró fia György (1677, † 1741) tábornok fia: IV. György 1772-85-ig Gömör vármegye főispánja volt. Fiai közül Emánuel 1810-ben Szepes vármegye főispánja. Ez az ág a XIX. század első felében Szent-Simonyban bírt földesúri joggal.

CSERNYUS

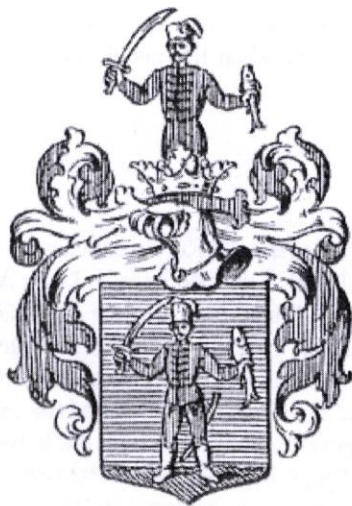
Csernyus (keőkeszi). István 1662 ben szerez nemeslevelet. Antal a XVIII. század végén költözik Gömörbe s itt alapít családot. Liczén és Lévárton voltak birtokosok.

Czímer: kékben hármás halmon koronából kiemelkedő, kivont kardot tartó kar, melyet jobbról ezüst félhold, balról aranycsillag kísér. Sisakdísz: kivont kar, karddal.

CSOMA

Csoma (ragyolczi). Az 1755-iki összeírásban Péter szerepel, 1770-ben Nagyszuhán Zsigmond bírt földesúri joggal.

CZÉKUS

Czékus (kuntaplócza). Cz. Tamás 1610-ben nyert czímeres nemeslevelet II. Mátyás királytól, melyet még ugyanez évben hirdettek ki a vármegyében. A család Kun-Taplócza, Szögliget, Barczika, Kazincz, Gicze és Hor-

ka helységekben bírt földesuri joggal. Tagjai közül: István ág. evang. püspök Rozsnyón († 1890); Gyula († 1868) Torna vármegye főjegyzője. István jelenleg Liczén birtokos.

Czímer: vörösben, zöld alapon, vörösruhás, sárgacsizmás, kucsmás, jobbájában görbe kardot, baljában halat tartó magyar vitéz. Sisakdísz: kinövő pajzsalak. Takarók: vörösezüst.

CZIBUR

Czibur. Ádám jolsvai szenátor 1793 december 2-án nemesített. Pál jelenleg Feleden birtokos; Imre jolsvai városi és takarékpénztári ügyész.

CZIKÓ

Czikó (czikóházi). E családból az 1755. évi összeírásban Mátyás, Pál, Sándor, József, László és Mihály vannak felvéve Gömör vármegye nemesinek sorába. A XIX. század első felében egy ága Nógrád vármegyébe költözött, hol az 1850-es években Kálmán és Rudolf voltak birtokosok.

DANCS

Dancs (kövecsesi). A Zágráb és Korpásnemzetségből származik, mely 1232-ben Várfölde és Keszű, 1282-ben Recske, Lócza, Apáti, Haripán, 1287-ben Dancs birtokosa. 1325-ben Zavast szerzi meg. Törzse Korpás, kinek fiai Lőrincz, Menyhárt és Zágráb, 1232-ben adománylevelet nyertek II. Endre királytól. Zágráb és Lőrincz utódai valamelyikétől a Dancs családon kívül még a kövecsesi és máléi Czinege és a Málai családok származnak, a mely családok az egész középkoron át előkelő helyet foglaltak el a vármegye történetében. Tagjai közül Miklós 1402-ben Gömör vármegye alispánja. György 1479-ben egy hatalmaskodási perben szerepel. János 1678-85 és István 1720-ban Gömör vármegye alispánjai. A család egyik ága a XVI. században Szilágy vármegyébe költözött. Ez ágnek azonban magvaszakadt. Egy másik ága a XVIII. század elején Beregben telepedett le, mely a kövecsesi előnév mellett a hetei előnevet is használta. Az 1755.

évi összeírásban a család tagjai közül Ferencz, József, Pál, László és Sándor vannak felvéve a gömörvármegyei nemesek közt. A család a XIX. század elején Keszi, Kövecses, Kis-Recske, Szent-Demeter, Pápócs, Tót-Hegymeg Czomporháza, Vály, Gortva, Kálósa stb. helységeekben volt birtokos. A XIX. század elején ez egykor kiterjedt családból Lajos, valamint ennek testvérei Pál és Sámuel, továbbá D. László († 1838) éltek. Az utóbbinak fiai közül Ferencz ifjan elhalt (1847), másik fia László, 15 éves korában 1848-ban beállott nemzetőrnek, résztvett a schwechat-i csatában is, hol egyik lábát ágyúgolyó szakította el. Lászlónak, mint a család utolsó sarjának elhaltával a család birtokai Erzsébetre dr. Lukács Lajosnéra szállottak, a ki azokat 1892-ig bírta.

Czímer: kékben, zöld halmon nyugvó levélen koronán álló természetes cinke, csőrében leveles ágat tartva. Sisakdísz: paizsalak. Takarók: kékarany-vörösezüst.

DAPSY

Dapsy. D., másként Ravasz Miklós és Mihály, 1650 jún. 2-án nyertek adományt III. Ferdinánd királytól Dapsára. A család idővel Borsod- és Szatmár vármegyékbe is átszármazott. Pál 1839-ben Gömör vármegye alügyésze, 1842-ben főadószedője volt.

Czímer: kékben, zöld alapon felugró szarvas, nyakán elülről nyíllal át-dőfve. Sisakdísz: két strucztoll közt hatágú arany-csillag. Takarók: kék-arany-vörösezüst.

DARVAS

Darvas (hanvai). Közös törzsből származik a Hanvay, Soldos stb. családokkal. D. Albert és György 1550-ben rokonaikkal együtt Runya, Hanva stb. birtokokra új adománylevelet nyertek. Pál 1567-ben Szádvárát védte Schwendi hadai ellen. 1809-ben a vármegye szolgabírája volt, Gábor pedig az 1847. évi országgyűlésen képviselte a vármegyét. Borosznok helységben bírt földesúri joggal.

DE LA MOTTE

De La Motte (Jolly des Aulnois gróf). Picardiából származik, mely családból Ferencz Károly 1760-ban grófi rangra emeltetett. Fia Antal, a ki br. Vécsey Annát bírta nőül, 1790-ben honfiusított. Ennek fia Károly († 1852) 1825., 1830. és 1832-36. évi országgyűlésben Gömör vármegye kö-

vete. Fia Antal Károly 1846-ban Nógrád vármegye főispáni helytartója, 1849-ben cs. kir. alhelytartó († 1857). A család Darnya helységben bírt földesúri joggal.

DERENCSÉNYI

Derencsényi, a Balog nemzetségből származik. Ősi fészke a Balog völgyében fekvő Derencsény, melyet 1297-ben nyert adományul. A család fényét Imre komáromi kapitány emelte, a ki mint Horvát- és Dalmátország bánja, 1493-ban török fogságba került. György 1518-ban II. Lajos király tanácsosa. Miklós 1527-ben Szepes várának kapitánya. Pál 1544-ben Derencsény és Kápolna birtokosa, melyeket azonban hatalmaskodásai miatt elveszített. Farkas 1552-ben Salgó várát bírta. Hasonnevű család a XIX. század első felében Gerlicze helységben bírt földesúri joggal.

DIÓSZEGHY

Diószeghy (giczei). Sámuel 1712 július 17-én szerzé armálisát, melyet Biharban 1713 február 8-án hirdettek ki. Fia Pál nőül vevén Fáy Zsuzsannát,

Gömörbe származott s Giczére kapott statucziót. A család másik ága Szatmárban nyert birtokadományt s jelenleg is ott él. Jelenleg a család Keleméren birtokos.

DRASKÓCZY

Draskóczy (draskóczi és dolinai). Turóc vármegyének ősi családja. Őse Draskó, a ki 1242-ben Turóczban 4 eke földet nyer IV. Béla királytól adományul. A család idővel három ágra oszlott. György fiai közül Mihály (1440), kinek utódai Turóczban és Borsodban telepedtek le. Ez ágból Gábor a XVIII. század végén Gömörbe költözött s főszolgabírói tisztséget viselt. Mihály testvére György (1460) ágából Sámuel 1729-ben Gömör vármegye követe, a harkácsi ágat alapította, melyből Sámuel (1836-43) Gömör vármegye alispánja származott. A család Harkácson és Nagy-Kálosán volt birtokos.

Czímer: vörössel és kékkel hasítva. Elöl, balra fordult pánczélos kar íjat markolva. Hátul, zöld alapon, nyakán nyíllal átlőtt, ágaskodó szarvas. Sisakdísz: paizsbeli szarvas növekvően. Takarók: kékarany-vörösezüst.

ENGLER

Engler. Engliar Márton, valamint fiai Dániel és Márton, továbbá testvére 1665-ben nyertek czímeres nemeslevelet, mely még ugyanebben az évben Zólyom vármegyében hirdettetett ki. A család idővel áttelepedett Gömörbe, hol Sámuel Klenóczon birtokos.

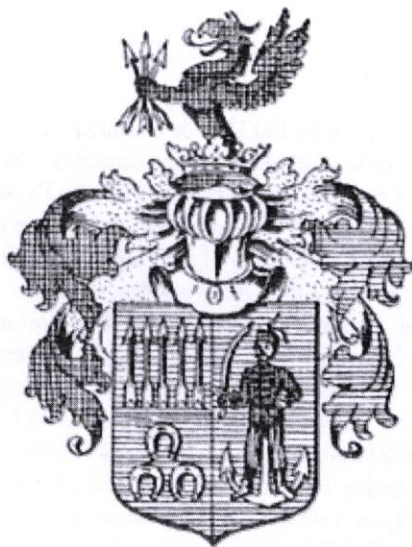
Czímer: kékben, hármás zöld halom középsőjén, természetes fehér galamb, kiterjesztett szárnyakkal, csőrében olajággal. Sisakdísz: paizsbeli galamb. Takarók: kékarany-vörösezüst.

FABRICZIUS

Fabriczius. Az 1755. évi összeírásban István és Mihály vannak felvéve Gömör vármegye nemesei közé. Pál 1798-ban esküdt volt.

Czímer: zöld alapon álló szűz, karjaival feje fölött hullámzó fátyolt tart. Sisakdísz: paizsalak.

FARKAS

Farkas (farkasfalvi). Régi nemes család, mely eredetét az ugocsamegyei Farkasfalváról veszi. Gömörbe a XVI. század folyamán jött. Fábián (1663) Putnok kapitánya, később II. Rákóczy Ferencz brigadéros, Erdélyben esett el. 1848 előtt a család Dulházán bírt földesúri joggal. Jelenleg Dulházán, Tamásfalván, Osgyánban, Baracznán és Bakti pusztán birtokos. Ábrahám a rimaszombati választókertület országgyűlési képviselője. Fia Géza huszárfőhadnagy, cs. és kir. kamarás.

Czímer: hasított kék paizsban elől, mely vizszint ketté van osztva, öt nyílvevő, alatta három (1-2) lópatkó. Hátnál horgonyon álló, veres nadragos, fekete atillás és kalpagos magyar vitéz. Sisakdísz: 3 nyilat tartó fekete griff. Takarók: feketearany-kékarany.

FARKAS

Farkas (szkárosi). A Hanva nemzetségből származik. Őse Elek (1266), unokája Szkárosi János, kinek fiától Farkastól a család tovább terjed. Tagjai közül János 1617-ben alispán, Lázár (1640-41) Gömör vármegye követe. György (1723-31) Gömör vármegye alispánja. A család Borosznok és Szkáros helységekben bírt földesúri joggal.

FÁY

Fáy (fáji). Őse Rugach, kinek fiai Don és Barnabás, 1241-ben, a mohi csatából menekülő IV. Béla király kíséretéhez csatlakozván, saját lovukat adták át a királynak. A tatárpusztítás után IV. Béla király az abaujvármegyei Fáy földjét adta nekik, honnan a család nevét vette. Don fia: Orbán (1292), kinek fiai Kozma (1320) és György (1331) terjesztették tovább a családot. György ágának a XV. században magvaszakadt, Kozma ága jelenleg is virágzik. Ez ág sarjai: István (1584) abauji, később portai követ, fia István (1654) alispán; fia László (1667), testvére István, Thököly híve, ennek fia István († 1710) Murányvár kapitánya és András. István utódai közül: Gusztáv 1848-ban és 1867-72-ben gömöri alispán 1872-91-ig főispán († 1895). András utódai közül Miklós és Albert (1848/49) honvéd-őrnagyok. Barnabás († 1896) serkei földbirtokos, fia István 1896-tól a rimaszécsi kerület képviselője. Gyula (1892-1896) a rimaszombati kerület orszgy. képviselője. László (1887-92) országgy. képv. A család: Bellény, Aggtelek,

Gicze, Nyustya, Rakottyás helységekben és Bodolló pusztán bírt földesúri joggal.

Czírmer: kékben, zöld alapon ágaskodó fehér ló, melynek kantárszárát az előtte álló, balra fordult, vörösruhás és kalpagos, sárgacsizmás férfiú bal kezével tartja, jobbját csípőjére támasztja. Sisakdísz: kinövő fehér ló. Takarók: kékarany-vörösezüst.

FEJES

Fejes. E család a XVIII. században és a XIX. század első felében Alsó-Székelyen bírt földesúri joggal; ezenkívül a ráhói uradalomban is részbirtokos volt. Tagjai közül György (sz. 1731 † 1792) kiváló jogtudós. Fia János a vármegyénél jegyző volt.

FEJÉRVÁRY

Fejérváry (komlós-keresztesi). Törzse Nekes István, a ki Nándorfehérvárnál esett el 1521-ben. Fia János felvette a F. nevet. Előbb sárosi jegyző,

majd kamaratanácsos (1563-69) lett. Utódai közül József († 1812) Gömör vármegye főadószedője volt.

FEKETHE

Fekethe. F. Gergely, 1612-ben nyert czímeres nemeslevelet II. Mátyás királytól. A család Borsod vármegyéből származik, de idővel Rozsnyóra költözött. 1817-ben hirdette ki nemességét Gömör vármegyében. Nándor jelenleg gyógyszerész és takarékpénztári igazgató Putnokon.

Czímer: vörösben, zöld alapon, sisakos pánczélos, talpig vasba öltözött vitéz, jobbában görbe kardot, baljában levágott, vérző török főt tartva, paizsára támaszkodik. Sisakdísz: paizsbeli vitéz növekvőn. Takaró: kék-arany.

FELEDY

Feledy (feledi). A Rathold nemzetségből származik. Őse Gedei Péter, a Leusták ágból (1342). János 1505-ben résztvett a rákosi országgyűlésen. Fia Eusták, a ki 1526-ban Hajnácsköt szerezte meg. E család még a XVIII.

században is virágzott. Tagjai közül ifj. és id. András, továbbá Miklós vétettek fel az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemesei közé.

FIALKA

Fialka. (kis-varsányi) F. Sámuel, valamint gyermekei Miksa Sámuel, József Ágost, Eugenia Zsuzsánna, 1834 febr. 20-án nyertek címeres nemeslevelet kis-varsányi előnévvel.

Czímer: vörössel és késsel hasított paizs ezüst paizsfővel. Benne két, zöldszárú és levelű, egymásfelé hajló virág között, hatágú vörös csillag. Elül: hármás zöld halom középsőjén álló méhektől körülvelt természetes méhkas; hátul: koronás arany oroszlán, jobbával szívet tartva. Sisakdísz: koronás fekete sas, jobb lábával zöld vöröscsíkú tornazászlót, baljával tekerődő kígyót farka végénél tartva. Takarók: kék-ezüst-vörös-arany.

FORGON

Forgon (mihályfalusi). Ősi gömörvármegyei család, melynek első ismert őse János 1413-ban új adománylevelet nyert Mihályfalvára, A család ele-

inte Mihályfalusi névvel élt. 1448 után kezdte használni a F. nevet. Tagjai közül Balázs 1514-ben a Dózsa-féle pórlázadás alkalmával életét veszítette. Antal (1574) Gömör vármegyében esküdt. Boldizsár (1584) török fogoly, Tamás 1595-ben szintén török rab. Péter (1570-1637) előbb szolgálóbíró, majd (1622-25) másod- és (1625-29) első alispán. Péter (1784) és Rafael (1842) esküdtek. Rudolf az 1848-49 szabadságharcban vett részt s Fehértemplomnál esett el. A család tagjai közül Péter a XVII. században Füge, Mártonfalva, Barcziháza, Sajó-Németi, Borosznok, Répás és Vály helységeiben számos új birtokot szerzett. Egyik ága a XIX. század első felében Zemplén vármegyében virágzott.

Czímer: I. kékben, zöld alapon álló, vörösruhás magyar vitéz, jobbában aranyfogantyus görbe kardot tartva, balját csípőjén nyugtatja. Sisakdísz: kinövő paizsalak. Takaró: kékarany-vörözezüst II. (családi közlés): hasított paizs. Elöl bástya, hátul zászlós vitéz.

FORNET

Fornet. Franciaországból származik. Őse Godefron Fornet de la Guchar-diere 1688-ban XIV. Lajos király üldözése elől menekülve, Szepes vármegyében telepedett le. Tagjai közül Kornél kiváló szerepet játszott az 1848-49. évi szabadságharcban, majd az Egyesült Államok hadseregében ezre-

dességig emelkedett. († 1894-ben.) Testvére: Jenő, nyugalmazott törvényszéki elnök, az utóbbinak fia: Gyula vármegyei főjegyző.

Czímer: feketével és kékkel hasított pajzs; alsó harmadán átfutó aranypólyán, a pólya vágási vonalán, felkelő arany naptól kísért, baljában leveles aranykoronát tartó, fején hatágú csillaggal ékített tengeri nympa, jobbát a pajzs felső jobb sarkából, a fellegek közül előtörő villámok felé nyújtva. Sisakdísz: felkelő arany-nap. Takarók: színj. nélkül.

FRENYÓ

Frenyó. András és társai 1666 okt. 10-én nyerték el a nemességet, melyet a következő évben hirdettek ki. A család a XVIII. század elején Köviben lakott. György 1749-ben nyert adományt Mellétén Pálffy nádortól. Az 1755-iki összeírásban 13 tagja szerepel. Rafael 1842-ben szolgabíró.

Czímer: kékben, ágaskodó egyszarvú. Sisakdísz: kivont kardot tartó kar. Takarók: aranykék-ezüstvörös.

GICZEY

Giczey (szentléleki). Kihalt ősi nevezetes család, családfája a XIII. századból ismeretes. Előnevét a hajdani Szentlélek községtől vette. Giczén bírt földesúri joggal. Farkas 1600-ban a vármegye alispánja, unokája Gábor 1661-ben szintén alispán, Thököly híve. Fia Zsigmond II. Rákóczy Ferencz főlovászmestere († 1727-ben. Guszonán.)

GOTTHÁRD

Gotthárd (bikkszögi). A XVII. században tűnik fel. Felső-Vályon volt birtokos. Tagjai közül György (sz. 1708, † 1776) előbb sajó-gömöri lelkész, majd tanár Dobsinán, később lőcsei városi lelkész. János (1712-1777) a gömöri fraternitás szeniora. Az 1755. évi összeírásban a család több tagjával találkozunk Gömör vármegye nemesei közt.

GOTTHARD-MUMMHARD

Gotthard-Mummhard. Nemességét 1626 márcz. 30-án szerezte s ugyanazon évben hirdettetett ki. 1755-ben János és György van felvéve az országos összeírásba. A család később „Szilárdira” változtatta nevét.

Czímere: veresben zöld dombon ágaskodó fehér egyszarvú. Sisakdísz: a pajzsalak növekvőn. Takarók: feketearany, veresezüst.

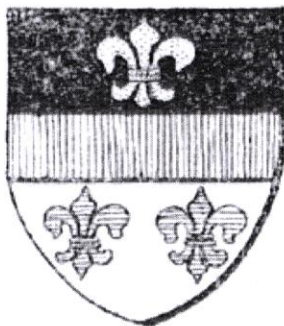
GÖMÖRY

Gömör. János és Dávid 1741 október 28-án nemesítették meg. Dávid híres orvos volt, ki Jenában tanult és utóbb Győrben telepedett le. János 1770-ben Lekenyén volt birtokos. A család jelenleg Serkében birtokos.

Czímer: kékben ezüst-tollat tartó, hatágú arancsillagtól és ezüst félholdtól kísért, felhőből kinyúló vörösmezű kar, fölötte arany-nap. Sisakdísz: vörösezüsttel és kékaranyval vágott szárny között követ tartó daru. Takarók: kékarany-vörösezüst.

GUNDELFINGER

Gundelfinger (vagy Gundelfingen; krompachi). A család 1561-ben nyert czímeres nemeslevelet, mely 1570-ben hirdettetett ki Szepes vármegyében. Tagjai közül György 1790-ben Szepes vármegye alispánja, Zsigmond ugyanott esküdt. A XIX. század első felében áttelepedett Gömör vármegyébe is.

Czímer: vörös pólyával vágott pajzsban, felül feketében arany-liliom, alul ezüstben két kék liliom.

GYÖNGYÖSI

Gyöngyösi. A XVII. században tűnik fel. Tagjai közül István (sz. 1620. † 1704) előbb Wesselényi Ferencz füleki várnagy titkára, majd 1681-ben Gömör vármegye követe, 1685-1704-ig alispánja, a ki Széchy Máriától Babaluska helységet nyerte adományul. Fia Gábor 1699-ben Gömör várm. főjegyzője, majd 1711 után a szepesi kamara titkára. A család idővel áttelepedett Ung vármegyébe, hol a XIX. század első felében még virágzott.

GYÜRKY

Gyürky (losonczi). Törzsökös nógrádvármegyei család. Gömör vármegyében a XVIII. század folyamán volt birtokos. Gy. Pál, a vitéz kurucz birtokai, melyeket a kamara 1695-ben elkobzott, ezek voltak: Csetnek, Han-

kova, Újfalu, Restér, Berdárka, Toplicza, Felsősjó, Ochtina, Lehota, Lekenye és Szentkirály. Fiutóda nem maradt. Zsófia leánya Giczey Zsigmondné volt.

HALÁSZY

Halászy (ragályi). Eredetileg Abaujvármegyéből származik. E vármegyében először 1668-ban találkozunk a családdal, midőn a megyei jegyzőkönyv tanúsága szerint Gergely recskei birtokos volt. Sárándy Judittól fia György, felesége hanvai Darvas Erzsébet jogán, hanvai földesúr, a Rákóczy-felkelésben a gömöri gyalogos hadak vezetője. 1718-ban megyei táblabíróvá neveztetik ki. Nemességét 1708-ban igazolta. József fiától unokái Ferencz hevesi, József recskei, György csízi birtokos, 1772 január 16-án nyernek a vármegyétől nemesi bizonyítványt, József unokája József a nógrádmegyei Fatovich családból nősülvén, ott alapított családot s Kálnán volt birtokos. Fiai közül József 1849 előtt Pesten ügyvéd s kir. táblai jegyző, Ede szintén ügyvéd s az 1848-iki országgyűlésen Tihanyi Ferencz oldalán kiskövet. Ferencz Nógrád vármegye t. főmérnöke volt, meghalt Losonczon 1901-ben. A család abauji ágából János a XVII. század végén Szuhán, Zsaluzsányban, Válykón bírt földesúri joggal. András 1827-ben táblabíróvá neveztetett ki.

Czímer: kékben, jobbjában bárdot tartó vitéz. Sisakdísz: ugyanaz.

HÁMOS

Hámos (pelsőczi). H. Pál és gyermekei 1792 júl. 26-án nyertek czímeres nemeslevelet. A család Klenóczról származik, 1848 előtt Pelsőczön, Szalócson, Rekenyén bírt földesúri joggal. Tagjai közül: Antal 1839-ben a putnoki járás szolgabírája; Lajos ugyanakkor a ratkói járás főszolgabírája; Gusztáv 1848/49-ben honvédhadnagy, Guyon segédtsíjtje; László volt országgyűlési képviselő, 1891-től Gömör vármegye főispánja; Aladár Dusan birtokos.

Czímer: négyelt paizs. 1. és 4. vörösben, fehér hegyoldal előtt térdelő vörösnadrágos, fehérkabátos, feketekalapos és csizmás bányászlegény, felémelt jobbjában kalapácsot, baljában bányászvésőt tartva. 2. és 3. kékben, zöld alapon, a paizs felső jobb sarkában aranynaptól, és a balsarokban,

ezüst félholdtól kísért, egymás mellett álló fenyőfák. Sisakdísz természetes daru, felemelt jobb lábával követ tartva. Takarók: vörösezüst-kékarany.

HANVAY

Hanvay. A törzsökös gömöri Hanva nemzetségből származik, mely közvetlenül a tatárjárás után tűnik fel. E nemzetségből Márk fia Hont és rokonai, Simon fiai Sándor és Elek, Venczel fia Miklós 1266-ban osztozkodnak a hanvai, runyai, szásztelki, szentkereszti és szkárosi birtokokon. Ezekből származik a hanvai Darvas, szkárosi Farkas, Hanvay, Nagyszájú †, hanvai Sándor, runyai Soldos és szkárosi Szkárosi család, mely családok csak a XV. század folyamán váltak ki a közös törzsből. Tagjai közül: Miklós 1250 táján gömöri főispán, III. Péter országbirói protonótárius. István (1361) és VIII. János (1378) alispánok. I. Ferencz gömöri főispán. X. János (1629) gömöri alispán; V. Péter abauji alispán (1640) és (1639-1646) országgyűlési követ. I. György (1654) gömöri alispán. VII. Péter abauji alispán (1683); III. Ferencz (1669) alispán Nógrád- és Heves vármegyékben, birtokai öt vármegyében terültek el, neje Mocsáry Judith 1669-ben kap nemesi bizonyítványt Pest vármegyétől. A Hanva nemzetség tagjai, köztük Hanvay Demeter, Gábor, Lajos, Lőrincz, József, Gáspár

és Ulrik 1550-ben nyertek megerősítő levelet, Runya, Krisán, Hanva, Ke-repecz, Alsó-Rás, Alsófalu; Szkáros, Felfalu, Visnyó, Strázsa, Borosznok, Szászér, Répás, Forró, Fülek, Hegyföld, Szuránts és Prósa birtokokra. II. Ferdinánd király 1646 decz. 5-én Hanvay Péter és rokonai számára címere-res levelet adományozott. A XIX. század első felében a család Borosznok, Csíz és Hanva helységekben bírt földesúri joggal. Jelenleg Zoltán (sz. 1840) híres sportférfiu s sportíró, Hanván birtokos.

Czímer: vörösben, zöld alapból kiemelkedő, gyümölcsescsel és levelek-
kel megrakott kórohoz kötött szőlőtőre ugró bak. Sisakdísz: hatágú arany-
csillagtól kísért ezüst félhold. Takaró: kékarany-vörösezüst.

HEINZELMANN

Heinzelmann (hisnyói). Augsburgi patriczius családból származik, mely-
nek eredete a XV. századig vihető vissza. H. Alfréd 1894-ben nyert ma-
gyar nemességet.

Czímer: négyelt paizs. 1. és 4. kékben, hármás zöld halom középsőjén,
leveles koronából kinövő, vörösruhás s feketekucsmás magyar vitéz, jobb-
jával sólymot, baljával egyenes kardot tartva. 2. és 3. vörösben ágaskodó
kétfarkú arany-oroszlán. Sisakdísz: legyezőalakban elhelyezett 7 pávatoll.
Takarók: kékezüst-vörösarany.

HERENCSENYI

Herencsényi. Ősi nógrádi család. István 1617-ben kerül Gömörbe, midőn megveszi fügei Csató Péter méhi és gömörpanyiti birtokát. Utóbb hűtlenségbe esett s birtokai konfiskáltak.

HERÉNYI

Herényi (breznóbányai). H. András testvérével Istvánnal és fiaival 1612-ben nyert czímeres nemeslevelet. A család előbb Nógrádban telepedett le, majd a XVIII. században Gömörbe, Alsó-Vályra költözött, hol jelenleg is birtokos.

HÉTHY

Héthy. Szabolcs-, Ung-, Zemplén vármegyékbe kiterjedt család. Az 1755. évi összeírásban hat tagját találjuk Gömör vármegye nemesei közt. A XIX. század első felében Héth helységben volt birtokos.

HEVESSY

Hevessy. H. Mihály 1582-ben nyert czímeres nemeslevelet, mely 1583-ban Borsodban hirdettetett ki. A család idővel átszármazott Gömör-, Zemplén- és Sáros vármegyékbe. Sztropkó helységre nyert adományt. Gömörbe a XVIII. század elején telepedett le s Füge, Rás, Alsó-Kálósa stb. helységekben bírt földesúri joggal. Tagjai közül Ferencz 1710-ben a kurucz seregben hadnagy; Kristóf az 1809. évi hevesvármegyei nemesi fölkelő seregben kapitány. Bertalan 1848-ban követ. Benedek (1878) és II. Bertalan (1882) országgyűlési képviselők.

Czímer: kékben, zöld alapon leveles koronán álló fekete sas, sárga csőrében ludtollat, jobb lábában fehérvörös csíktúzászlót tart. Sisakdísz: paizsbeli sas. Takarók: vörösezüst-aranykék.

Hevessy czímer

HUBAY

Hubay. Törzsökös gömörvármegyei család. Ősi fészke Hubó, hol már a XVI. században birtokos volt. A család idővel elterjedt Borsod-, Heves- és Pest vármegyékbe. Zemplénben 1750-ben hirdettette ki nemességét. Az 1755. évi összeírásban 13 férfitagja szerepel a gömöri nemesek között. Tagjai közül József 1832-ben királyi ügyész, 1847-ben személynöki ítélőmester. A család a XIX. század első felében Hubón bírt földesúri joggal, hol jelenleg is birtokos.

JÁKÓFFY

Jákóffy (ráhói és szuhai). A Hont-Pázmán nemzetségből származik. Őse Jákó fia I. Móka, a XII. század végén. A családfa a XV. század végén élt Jánostól egész a család kihaltáig levezethető. Utolsó sarja Ferencz murányi kapitány († 1639). Nővére Kata másodizben Jánoky Gáspárhoz ment nőül. A család a ráhói uradalmat bírta, hova Priboj, Rimócza, Szelcze, Varbócz, Kecze és Fazekas-Zsaluzsány tartoztak, mely uradalom a XIX. század első felében örökségkép a Fejes, Szerdahelyi és Tihanyi családokra szállott.

JÁN

Ján (kövi). Mátyás és társai 1666 július 24-én szereznek armálist, melyet 1667 február 8-án hirdettek ki. A család Kövin és Pogonypusztán bírt földesúri joggal. Egyik ága a XVIII. század közepén Nógrádba származott át és ott előkelő birtokos családokkal jutott összeköttetésbe.

JÁNOKY.

Jánoky (jánoki és nagyszuhai). A Hont-Pázmán nemzetségből származik. Őse öregebb Ders fia Tamás (1294) a honti ágból. Tagjai közül Demeter 1391-ben veszprémi püspök, László 1347-ben prépost. Mihály és Gáspár 1610-ben Szuha, Fazekas-Zsaluzsány és Vallon kis-honti, továbbá Harmacz gömörme gyei birtokokba iktattattak, melyeket a család már 1430-ban is bírt. III. Gáspár, kinek neje Jákóffy Kata volt, Ráhot szerezte meg, hol fia IV. Gáspár († 1692) templomot építtetett. Fia Farkas 1693-ban Hont vármegye alispánja. Zsigmond † (1721) Hont vármegye alispánja, később Rákóczy Ferencz szenátora. Fia László († 1740 táján) a család utolsó férfitagja. Nyolcz leánya volt, a kik mind férjhez menvén, ekként a Jánoky-vagyonon nyolcz család osztozkodott.

JEKELFALUSSY

Jekelfalussy (jekel- és margitfalvi). Szepes vármegye ősi családja. Egyik ága a XVIII. század közepén költözött át Gömörbe. János 1770-ben Feleden, Jánosin, Kerekgedén, Felsőhangonyon, Simonyiban, Lekenyén és Lukovistyén volt birtokos.

JELENIK

Jelenik. György nemességét 1690 márczius 20-án szerezte s 1703-ban Csetneken lakott. András 1769-ben a vármegye alispánja.

JENEY

Jeney (borosjenei). E családból János 1647-49-ben Gömör vármegye jegyzője volt s kétizben a nádorhoz küldetett követségbe. Hasonnevű családtagjai közül András, Gergely, István, Sámuel, János özvegye és fiai: Benjamin, István, János vétettek föl 1755-ben a vármegye nemeseinek névjegyzékébe. Ezeknek utódai Jénében jelenleg is birtokosok.

KALAS

Kalas. 1570-ben már Felső-Vály faluban birtokos. Az 1755. évi nemesi összeírásban több tagja fordul elő. András 1820-ban vármegyei esküdt. A XIX. század első felében Bikszögön, jelenleg Alsó-Vályban birtokos.

Czímer: hasított paizs. Elöl kardot tartó pánczélos kar. Hátral hármashalom mögött kinövő griff. Sisakdísz: paizsbeli griff.

KÁLMÁNCZY

Kálmánczy. A család II. Mátyás királytól nyert címerez nemeslevelet. A XIX. század első felében Felső-Vályban telepedett le, hol jelenleg is birtokos. Az 1755. évi összeírásban Kálmánczy Pál nevével találkozunk.

KÁLNAY

Kálnay. Bars vármegyéből származik. A család eredetét a Bars vármegyét tárgyaló kötetben ismertettük. A XIX. század első felében Uza-Panyiton és a hozzája tartozó Hácsi pusztán bírt földesúri joggal. Ez az ág 1872-ben Szabolcs vármegyébe telepedett.

KEMÉNY

Kemény (gyerőmonostori gróf és báró). Közös törzsből ered a Gyerőffy,

Kabos, Vitéz családokkal. Őse István (1390), unokája Péter. Rangemelés: Simon (1663) fiai János, László és Simon (1704) bárói rangra, – László báró és gyermekei 1744-ben grófi rangra, Boldizsár fiai Imre, Zsigmond, Sámuel, továbbá György fiai György, Sándor, Ferencz és gyermekei Simon, Pál, Péter, Zsófia 1755-ben bárói rangra emeltettek. János báró ágából: Farkas 1806-ban, Sámuel táblai elnök 1804-ben emeltetett grófi rangra. A család a XIX. század első felében Bakaháza pusztán bírt földesúri joggal, ma pedig Ajnácskőn és vidékén kiterjedt birtokai vannak.

KIRÁLY

Király (szatmári). Gömör vármegye régibb családai közé tartozik. Miklós 1678-ban Gömör vármegye alispánja. János 1693-ban szintén alispán. Miklós 1785-1810-ig alispán, az 1807. évi országgyűlésen Gömör vármegye követe, cs. kir. tanácsos. József (1839-45) Borsod vármegye alispánja. A család idővel Szatmár és Heves vármegyékre is kiterjedt. (Olv. a Bihar vármegyét tárgyaló kötetben.)

KIRÁLY

Király K. Ferencz 1610-ben nyert címeres nemeslevelet, mely 1619-ben hirdettetett ki Gömörben.

KISS

Kiss (boldogházi). Nógrád- és Heves vármegyékben szerepelt birtokos család. András és neje Szudy Anna, 1763-ban megszerzi Thököly Miklós-né guszonai, balogfalvi és sidi birtokát. József, ki 1753-1760-ban a vármegye jegyzője volt, Csoltón bírt földesúri joggal. Károly 1790-1799-ben szintén vármegyei jegyző. Sándor, † 1890 körül, kórházi főorvos.

KISZELY

Kiszely (benedekfalvi). E családból János a XVIII. század elején Gömör-panyiton volt birtokos, Jób pedig 1770-ben Csoltón. 1755-ben élt Ezékhiel, Jakab, András, István és János.

KOHÁRY

Koháry (csábrághi és szitnyai gróf és herceg). Első ismert őse György 1470 táján Mátyás király udvarnoka. A XVI. században mindegyre nagyobb jelentőségre jut. Péter 1593-ban Füleknél, 1594-ben Esztergom alatt tünt ki, 1606-ban mint kir. biztos résztvett a bécsi békekötésnél. 1616-ban bárói rangra emeltetett. 1621-ben Érsekújvárt védte Bethlen Gábor hadai ellenében. 1623-ban érsekújvári kapitány, 1627-ben kir. személynök. 1629-ben a csábrághi és a szitnyai uradalmat nyerte. István 1647-ben Szécsény, 1657-ben Fülek várának kapitánya, 1658-ban Hont vármegye főispánja, † 1664 július 19-én a lévai csatában; fia István (sz. 1649, † 1731) tanulmányainak befejeztével 1667-től füleki kapitány, mely várat 1678-ban Thököly ellen megvédett. 1681-ben ezredes, kir. tanácsos

és kamarás. 1682-ben Thököly fogságába kerülven, 1685-ig raboskodott. 1685 július 15-én testvéreivel Jánossal (1657-96) és Farkassal grófi rangra emeltetett. 1686-ban Farkas testvérel résztvett Buda visszafoglalásában, 1687-ben Eger várát foglalta el. Az 1704. évi selmeczi békekötésnél mint Lipót biztosa szerepelt. 1710-ben Hont vármegye örökös főispánja, 1714-ben országbíró. György (1688-1716) elesett a péterváradi csatában. János († 1717) Belgrád ostrománál. András (1694-1757) 1715-ben katonai pályára lépett, 1741-ben altábornagy, 1748-ban lovassági tábornok. 1731-től Hont vármegye főispánja. Fia Miklós 1733-ban kapitány atyja ezredében, 1758-ban Hont vármegye főispánja és vezérőrnagy. Ignác 1745-ben a felkelt nemesség őrnagya, 1769-ben Hont vármegye főispánja. Fia Antal (1760-1826) az aranygyapjas rend vitéze, cs. kir. kamarás, val. belső titkos tanácsos, főpohárnok, főkancellár. 1815-ben hercegi rangot nyert. Fiutóda nem lévén, a család vagyona egyetlen leánya Mária Antonia Gabriella révén ennek férjére Szász Coburg Góthai Ferdinánd hercegre szállott. A családból István 1720-ban szerezte meg Jolsvát, továbbá a murányi, a baloghi és a rimaszécsi uradalmakat, melyekhez Nagy-Rőcze, Derencsény, Taplócza, Telgárt, Lehota, Lubenyik stb. helységek tartoztak.

Czímer: kékben hármashalmon álló és jobb előlábával hegyes pallost tartó koronás arany-oroszlán. A paizsot hermelin-palást veszi körül, fölötte hercegi korona.

KOMÁROMY

Komáromy (apaji). A családtól közölt adatok szerint, első ismert őse János, a ki felvette a K. nevet. Két fiával 1526-ban a mohácsi síkon esett el; harmadik fia István, valamint János testvére Pál terjesztik tovább a családot. II. István Vác város kapitánya (1596 után). Fia György, kinek utódai Abaúj vármegyébe telepedtek le, másik fia János az u. n. kurucz ág őse, mely ág Nógrád-, Nyitra- és Esztergom vármegyékben telepedett le. Eből az ágból János Thököly Imre fejedelem titkára, a ki fejedelmét Nikodémiába is követte (1704). István, II. Rákóczy Ferencz tokaji kapitánya (1705); András elesett a romhányi ütközetben (1710-ben). Antal Borsodból Gömörbe telepedett, fia István jelenleg vármegyei aljegyző.

Czímer (I. A nógrád-borsodi ágé): kékkel és vörössel vágva. Felül görbe kardot tartó pánczélos kar, a kardon átütött vöröstubános török fővel. Alul három kereszttel megrakott szarufa alatt kék virág sárga hímszállak-

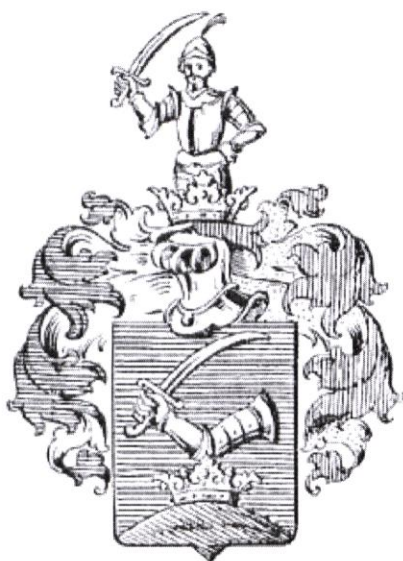
kal. Sisakdísz: három kócsagforgó, a középső 3 kereszttel megrakva. II. kékben, aranyleveles koronán könyöklő, három nyilat tartó pánczélos kar. Sisakdísz: kinövő egyszarvú, szarván zöld koszorúval. Takarók: kék-arany-veresezüst.

Komáromy czímer

KOMORÓCZY

Komoróczy (komoróczi, bicskei és császári). A család őse Komorovszki Péter lengyel nemes, a ki V. László idejében Ziska cseheivel együtt pusztította a Sajó völgyét. Midőn Mátyás király Ziska rablóhadait szétverte, K. Péter meghódolt, majd 1474-ben Mátyás király hadába lépett, hol csakhamar 1475-ben a törökök elleni küzdelemben tüntette ki magát. János már 1585-ben Szatmár vármegyében, Nábrádon birtokos. Fia György (1648-53) Szobránczon, Csekén volt birtokos. A család idővel két ágra szakadt. A katolikus ágból András Uzapanyiton volt birtokos. 1836-ban hirdette ki nemességét Gömörben. Dániel 1848-ban gömöri nemzetőr. Az utóbbinak fia Miklós főgimnáziumi tornatanár, néprajzi író és szerkesztő.

Komoróczy czímer

Czímer: kékben, zöld alapon nyugvó koronán könyöklő, görbe kardot tartó pánczélos, kar. Sisakdísz: görbe kardot tartó pánczélos és sisakos vitéz. Takarók: kékezüst-vörösarany.

KORLÁTH

Korláth (alsókálosai). A XV. században tűnik fel. Péter 1458-ban a Garay család híve. Mihály 1556-ban Huszt várának kapitánya. István (1598) Gömör vármegye alispánja s Szendrő várának kapitánya. Ferencz az 1635. és 1647. évi országgyűléseken vett részt. A család idővel átszármazott Ung- és Nyitra vármegyékbe is. Az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemesei között György névvel találkozunk. A család Alsó-Kálosán volt birtokos.

KÓS

Kós I. Baltazár és fiai 1666 május 22-én szerezték armálisukat, mely ugyanazon évben kihirdettetett. István és neje Futó Mária 1696-ban nyer donációt Jánosin, Tajtin, Ivánfala és Eperjes pusztán. András a XVIII. század második felében Darnyán bírt földesúri joggal.

KÓS

Kós II. E család 1667 okt. 28-án szerezte armálisát, melyet 1668 aug. 20-án hirdettetett ki. A XVIII. század első felében Runyán lakott.

KOVÁCS

Kovács. Kiterjedt család, mely az 1755. évi. összeírásban 13 férfitaggal szerepel Gömör vármegye nemesei között. Ugyanebben az összeírásban Fábry, másként Kovács és K., másként Dionisi nevű családok sarjai is említetnek.

KUBINYI

Kubinyi (kubinyi és deménfalvi). Őse Hudkonth (1223-33), fia Ithe vagy Juche, a ki 1288-ban Reuchét megveszi. Ennek fia I. Miklós testvéreivel Felső-Kubinért Reuchét cserébe adja 1325-ben Dancs mesternek. Utóda I. György, kinek fiai közül: II. László 1502-ben Gede várát és a hozzátartozó uradalmat nyeri II. Ulászló királytól; testvérei közül I. Dániel († 1526 Mohácsnál) a nagyolaszi és I. Máté (1503-1535) a deménfalvi ág őse. Máté fia: I. Benedek (1552-1590) Liptó vm. alispánja, a Feledyek ellen perel Gerle varának elfoglalása miatt; ennek fia II. György (1588-1603) 1594-ben fivérével I. Mihálylyal Nyustyán, Klenócson, Tiszolczon és a gedei várhoz tartozó többi birtokokon osztozik. I. Mihály fia (1616-52) árvai követ és alispán, fiai: I. Gábor (1653), II. Mihály és III. György (1653-74), Nyustyán és Várgedén birtokosok. I. Gábor fia: II. Ádám (1695-1728) honti alispán; II. Mihály fia IV. György (1693-1721) honti alispán. IV.

György fia I. Márton, ennek utóda János (sz. 1830) cs. és kir. altábornagy, cs. kir. hamarás, a Lipót-rend lovagja; fiai: IV. Márton és XV. György cs. és kir. kamarások. III. György testvére Boldizsár (1653-1688) Deményfalván volt birtokos, ennek utóda VI. Sándor (sz. 1773) Nyustyán volt birtokos. I. Ferencz (1616-1646) ágából: fia István (1666) kishonti alispán, testvérenek I. Sándornak (1666) utóda, unokája György (1727-58) Várgedén birtokos. Utóda Rudolf (1865-67) Gömör vm. főispánja. György testvére IV. András, ennek utóda III. Lajos kir. törvényszéki elnök. I. Sándor testvére Péter (1666), ennek fia II. Imre Nyustyán birtokos († 1753 előtt); fia II. Dániel (1766) honti alispán, ennek fia III. Dániel (1787) Várgedén birtokos. II. Dániel testvére Miklós (1758-82), fiai: Péter (1832) kir. tan., családtörténeti író, és I. Lajos a vármegye követe (1832), II. György fia I. Mátyás (1613-71). Fiai: II. Mátyás (1624-94) és I. Ádám (1664-1706) Nyustyán. II. Mátyás fia: III. Imre Zsigmond (1694-1750) gömöri alispán és követ (1741), Várgedén volt birtokos; testvére III. Mátyás (1693-1712), kinek utódai Nyustyán és Várgedén voltak birtokosok. K. Géza (sz. 1851) országgyűlési képviselő is ezen ág sarja. A nagyolaszi vonalból: I. Dániel († Mohácsnál) unokája: I. János (1594 lipantai alispán; fia Ferencz (1660), ennek fia Gáspár (1663) lipantai alispán; fia: II. Gáspár (1702) Nagyolasziban; utóda V. András fiai: V. Ferencz (sz. 1796, † 1874) Nógrád vármegye követe az 1832., 1843. és 1847. évi országgyűléseken, testvére Ágos-

ton (sz. 1799, † 1873) cs. kir. kamarás, a magyar nemzeti múzeum igazgatója. A családból K. László 1497-ben nyert címeres levelet. K. Kristóf 1578-ban címerbővítést nyert II. Rudolf királytól. A család a XIX. század első felében Csíz, Dusa, Klenócz, Nyustya és Várgede helységekben bírt földesúri joggal.

Czímer: késsel és vörössel haránt vágva, Felül: felhőkből kiemelkedő, görbe kardot tartó pánczélos kar. Alul: zöld alapon emelkedő havasok és egy magas fenyőfa előtt haladó fehér zerge-bak, szarvai közt hatágú arany-csillaggal. Sisakdísz: nyílt fekete szárny közt kinövő paizsbeli bak. Takarók: vörösezüst, kékarany.

LÁNY

Lány I. Pál és János 1696 május 14-én nyertek címeres nemeslevelet, mely 1728-ban Pelsőczön, Gömör vármegye közgyűlésén kihirdtetett.

LÁNY

Lány II. Orbán 1715-ben nyert címeres nemeslevelet, mely 1719-ben hirdtetett ki Gömör vármegyének Sajó-Gömörben tartott közgyűlésében. E két család valószínűleg közös törzsből származik, mert családi címerek csekély eltéréssel megegyezik.

Czímer: vágott, felül hasított paizs. 1. Kékben egy horgony. 2. Aranyban felemelt jobb lábával kavicsot tartó fehér daru. 3. Késsel és ezüsttel keresztezve. Sisakdísz: vörös strucztoll és fekete szárny közt a paizsbeli daru. Takarók: kékarany-vörösezüst.

LÁNY

Lány III. L. másképp Török Illés és Dániel 1609. évben nyertek címeres nemeslevelet. A család Turócz vármegyéből származik, tagjai közül többen ág. h. ev. szuperintendensek és lelkészek voltak. Tán ennek a családnak sarja Lányi Pál, 1695-ben Gömör vármegye jegyzője, 1712-13-ban alispán, a ki Dobsinán bírt földesúri joggal: Családjának a XVIII. század kö-

zépén magvaszakadt. Az 1755. évi összeírásban Lányi György, János és Jakab neveivel találkozunk Gömör vármegye nemesei közt.

LÁSZLÓ

László, L. Jakab és Mihály 1636-ban nyert címeres nemeslevelet II. Ferdinánd királytól, mely 1636-ban hirdettetett ki Gömör vármegyében. Ugyanekkor L. Péter címeres nemeslevelét is kihirdették, mely 1633-ban kelt.

LENKEY

Lenkey (lenkei és zádorfalvi). Borsod és Gömör vármegyében elterjedt család. Az 1755. évi összeírásban 23 férfitagját találjuk Gömör vármegye nemeseinek jegyzékében.

LOSONCZY

Losonczy (susai). Nógrád vármegyéből származik, hol Bozókot bírta; a XVII. században áttelepedett Gömörbe, hol Dobóczán, Harmacson, Hangonyban, Czikóházán, Csobánkán, Urajon stb. bírt földesúri joggal. Zsigmond (1625) Murány vár kapitánya, kinek Széchy György Rimaszécsét elzálogosította. Bertalan 1826-ban Borsod vármegyében főszolgabíró. Ábrahám 1848-ban nemzetőrkapitány.

Czímer: hasított pajzs. Elöl kékben arany-oroszlán, hátul aranyleveles koronán könyöklő, görbe kardot tartó páncélos kar. Sisakdísz: pajzsbeli kar. Takarók: Vörösezüst-kékezüst.

LŐKÖS

Lőkös. Borsod és Gömör vármegyékben kiterjedt család. Már a XVI. században birtokos Bikkszögön. Az 1755. évi összeírásban több tagját talál-

juk Gömör vármegye nemesei között. A XIX. század első felében is Bikk-szögön volt birtokos.

LUDMAN

Ludman. A XVIII. század közepén Gömörben találjuk. A XIX. század első felében Nagy-Csoltón bírt földesúri joggal.

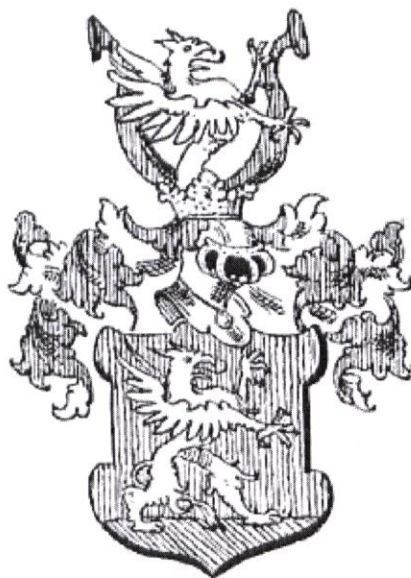
LUKÁCS

Lukács. Borsod vármegyéből származott át. A nemességet Lukács András és Péter 1634 július 10-én szerezte. E vármegyébe 1849-ben költözött a család s Kövecsen bírt földesúri joggal. Géza jelenleg vármegyei főjegyző.

Czímer: Kékben zöld alapon kivont kardot tartó arany-griff. Sisakdísz: a griff növekvőn. Takarók: Aranykék-ezüstvörös.

LUZSÉNSZKY

Luzsénszky (luzsnai és rigliczei báró). Lengyelországból, Luzna városából származik. Márton 1585-ben, a lengyel országgyűlésről bizonyítványt nyert, hogy családja a régi rigliczei Gladiss-törzsből származik. A család a XVI. század folyamán Sáros, Szepes, Zemplén vármegyékben terjedt el, a Bakos család után pedig Osgyánt örökölte. Rangemelés: István, László, Imre, Ferencz, János, valamint rokonaik: Sándor, Imre, továbbá Imre és Ferencz gyermekei 1727 máj. 20-án bárói rangra emeltettek. A család Osgyánon kívül Likéren, Felső- és Alsó-Pokorágyon bírt földesúri joggal. Tagjai közül I. az idősebb ágból Henrik cs. kir. kamarás (sz. 1827, † 1895). Az 1848/49-iki szabadságharcban mint honvédőrnagyot a hadbíróság halálra ítélte, majd kegyelmet nyervén, a császári seregbe lépett, hol kapitány lett. Gusztáv (sz. 1830, † 1881) cs. kir. kamarás és lovassági százados. Pál (sz. 1791, † 1869) kassai polgármester, majd országgyűlési képviselő. János (sz. 1790, † 1857) cs. kir. kamarás, ezredes. II. Az ifjabb ágból: József († 1822) cs. kir. kamarás és tábornok. Fia, Károly (sz. 1873, † 1882) cs. kir. kamarás, a Lipót-rend vitéze.

Czímer: vörösben, zöld alapon, balra fordult, ágaskodó fehér griff. Sisakdísz: két öblös végű vörös elefánt-orrmány közt kinövő paizsalak. Takarók: fehér-vörös.

MADARASSY

Madarassy (mezőmadarasi). Erdélyből származik. Mezőmadarasi Magyar Pál és János 1578 április 12-én nyert címeres nemeslevelet. Egy századdal utóbb vette fel a család a Madarassy nevet. A XVIII. század legelején tűnik fel a vármegyében István, 1706-ban alispán. Két fia, György és László szkárosi lakosok, 1724-ben igazolják nemességüket. Sándor és István 1774-ben nyer a vármegyétől testimoniálist. József 1770-ben a vármegye főjegyzője. A család tagjai utóbb Heves, Szatmár, Pest és Komárom vármegyékbe szélednek el. A család jelenleg Gortva-pusztán birtokos. Iván szolgabíró.

Czímer: kékben kar karddal: jobbról félhold, balról csillag. Sisakdísz: két szárny. Takarók: aranykék-ezüstvörös.

MADARÁSZ

Madarász (eperjesi). A XVII. században tűnik fel Sáros vármegyében. A XVIII. században (1755) György, Tamás és Dávid Gömör vármegye nemesei közt foglalnak helyet. Ezen ágból András a XIX. század első felében a csetneki rézhámor igazgatója, kinek a hazai ipar fellendítésében elvéülhetetlen érdemei vannak.

MALATINSZKY

Malatinszky. Liptó vármegyéből származik, hol jelenleg is birtokos. A XVII. század folyamán elterjedt Abaúj, Gömör, Hont stb. vármegyékben. Az 1755. évi összeírásban Gömörben Márton van felvéve. János 1794-ben Gömör vármegye táblabírája. Ferencz Pongyelokon birtokos, 1839-ben Gömör vármegye szolgabírája, majd az eperjesi kerületi tábla ülnöke.

MÁRIÁSSY

Máriássy (Markus és batizfalvi). Szepes és Gömör vármegyék törzsökös családja. Őse Szepesi Gala fia Márk († 1312), kinek két fia közül Batiz

(1270-92) a Gömöri (mely család a XV. század elején kihalt) és Márius (1270-82) a Máriássy család őse. E nemzetség a fennmaradt oklevelek szerint már a XIII. század végén terjedelmes birtokok ura volt Gömörben. Így 1300-ban Bátka és 1291-ben Gömör. 1337-ben foglalás útján birtokába került Krasznahorka és Berzéte is. 1344-ben Jakab, Miklós és Szaniszló bányajogokat nyertek. István 1504-ben czímerlevelet nyert († 1516). Utóda Zsigmond (1564 †1622) szepesi alispán, kinek fiai közül III. László (1649) szepesi alispán, ennek utóda, Pál (1704-1708) Gömör vármegye alispánja. A gömöri ágból István (1785-93) és Zsigmond († 1837) Gömör vármegye alispánja; V. Pál adórovó (1808), Béla (sz. 1824), 1861-ben, 1869-75-ben országgyűlési képviselő s történétíró. III. László testvére II. Zsigmond szepesi alispán (1659) ágából: Ferencz Xavér (1764-70) gömöri alispán. Fia, Pál (1809) a gömöri nemesi felkelő had kapitánya. Testvére, János, ennek fia: János (sz. 1822) 1849-ben tábornok majd a honvédség visszaállításakor ezredes, később tábornok, 1888-ban bárói rangra emeltetett. A család Berzétén, Rudnán és Körösön bírt földesúri joggal.

Czímer: vörösben, hármás zöld halmon, három-három zöld szálú és levelű fehér virág közt kinövő pánczélos, zárt sisakos vitéz, felemelt jobbával feje fölött buzogányt, baljával patriarcha keresztet tartva.

MARIKOVSZKY

Marikovszky. Másképp Diák család, nemességsét 1610 márcz. 27-én szerezte s Zemplén vármegyében 1611 febr. 8-án hirdették ki. Márton híres orvos, (sz. 1730) Rozsnyón. Gusztáv (1839) a vármegye másodfőorvosa. Az 1755-iki összeírásban János, György, Miklós és József özvegye szerepel.

MARKÓ

Markó. Nógrád vármegyében tűnik fel, a XVIII. században, hol az Apátfalva mellett Kisfalu pusztán volt birtokos. Innen a XVIII. század végén Rozsnyóra költözött, hol jelenleg is virágzik. Hasonnevtű családok Nógrádban kisbajomi és olaszteleki előnévvel éltek.

Czímer (színeljelzés nélkül): ballábán álló darú, jobbában követ tart. Sisakdísz: két elefánt-orrmány közül kinövő kétlevelű virág.

Markó czimer

MÁRKUS

Márkus. M. Mátyás 1609 ápr. 4-én nyert czímeres nemeslevelet, mely még ugyanazon évben hirdettetett ki Gömör vármegyében. E családból János 1703-ban Jolsván lakott. Utódai Sajó-Gömörben éltek.

MARTON.

Marton. E család 1659 jul. 15-én szerzett nemességet. A XVIII. században Szkároson lakott. 1755-ben Balázs és Márton vétetett fel a nemesi összeírásba. Tagjai közül: János 1848-ig a felső járás szolgabírája, fia Rudolf hg. Eszterházy Pál szádvári uradalmának főügyésze, majd a rimaszombati kir. törvényszék elnöke (1871-1883), fia János a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság főügyésze és tb. vármegyei főügyész.

MAUCHS

Mauchs (farkasfalvi). Szepes vármegyéből származik. Őse M. Donát kés-márki bíró, 1635-ben nyert címeres nemeslevelet. A család idővel átszár-mazott Árva, Zemplén, Nógrád s Gömör vármegyékbe. Tóbiás 1691-ben nyert adományt Farkasfalvára; testvére, Mihály (1691-1703) Lőcsén, ki-nek utóda Tóbiás, az 1755. évi összeírás alkalmával Gömör vármegye ne-meseinek sorában szerepel.

MAURER

Maurer (ürmösi). Szepes vármegyéből származik, hol már 1611-ben vi-rágzott s a honnan egy ága 1630 táján Erdélybe szakadt. 1642-ben M. Mi-hály Ürmösre nyert adományt I. Rákóczy György fejedelemtől s 1642-44 portai követ volt. Tagjai közül: István (1705) a szebeni bizottság tagja, Jó-zsef II. Rákóczy Ferencz udvarában szolgált, vele kibujdosott, de 1711-ben ismét visszatért. Ennek utóda Károly 1847-ben táblai ülnök, kinek fia Károly. József testvérének, Istvánnak (1706) utódai közül: Mihály 1847-ben Felső-Fehér vármegye főbírája; Gábor ugyanott aljegyző. Artur jelen-

leg Rozsnyón és Csucsomban birtokos, tb. megyei főorvos, ki a városban és a vármegyében kulturális téren kiváló szerepet játszik. Fia, Oszkár, szolgabíró.

Czímer: kékben, haránt emelkedő várfalon felugró egyszarvú. Sisakdísz: jobbról kék, balról vörös jelőzászlóval ellátott, hét szarv közt kinövő egyszarvú. Takarók: vörösarany-kékezüst.

MATOLAY

Matolay (zsolczai). M. András és rokonai 1670 máj. 12-én nyertek címeres nemeslevelet. A család eredetileg Matulaynak írta magát. Zólyom, Zemplén és Gömör vármegyékben terjedt el, az utóbbiban Csetneken volt birtokos.

Czímer: kékben, zöld alapon szürke galamb, vörös csőrében három buza-kalászt tart. Sisakdísz: paizsbeli galamb. Takarók: kékarany-vörösezüst.

MESKÓ

Meskó (felsőkubini). Árva és Liptó vármegye legrégibb adományos családja. Közös törzsből származik a Kubinyiakkal. Őse Hudkont comes fia, Gyurke, 1233-ban nyer adományt Revuczére, 1355-ben pedig I. Lajos királytól Felső-Kubinra. Tagjai közül: Miklós (1583) vármegyei táblabíró; II. Miklós (1606) az árvaváraljai uradalom igazgatója; Mátyás (1719) Árva vármegye tiszti ügyésze; József altábornagy (1762 † 1815), bárói rangra emeltetett; Vendel (1842) Árva vármegye alispánja; István (1861) tábornok. A család 1765-ben telepedett Gömör vármegyébe; Miklós jelenleg vármegyei tiszti főorvos.

Czímer: késsel s vörössel vágva. Felül a vágási vonalból kiemelkedő vadember, zöld lombos övvel, fején zöld koszorúval, jobbában golyót tart, balját csipőjén nyugtatja. Alul: sárga csőrű fekete sas. Sisakdísz: görbe kardot tartó, kétfarkú arany-oroszlán. Takarók: kékarany.

MICHALEK

Michalek. Kihalt jóbirtokú család. Miklós Ujlaky Ferenczczel együtt 1659-ben iktattatott be Tamásfaluba, István 1770-ben Csízen, László Darnyán és Jánosin bírt földesúri joggal.

MIHALIK

Mihalik (ploszkói). M. Dezső 1893-ban nyert magyar nemességet. A nemességszerző Coburg Fülöp herceg uradalmi ügyésze, kinek nagy része volt a nagyróczei pánszláv intézet megszüntetése és a panszlavizmus elnyomása körül.

MIHÁLYI

Mihályi. Balogfalván volt birtokos. Nemességét 1638 nov. 3. szerezte. 1755-ben tizenkét tagja élt. Egyik ága utóbb Nógrádba szakadt.

MODORY

Modory. Dávid 1705-ben a vármegye alispánja, utóbb György szintén alispán. Úgy látszik, a család kihalt, mert az 1755-iki évi összeírásban már nincs említés róla.

MOESZ

Moesz. 1703-ban a család Csetneken lakott. Az 1755-iki országos nemesi összeírásban Zsigmond, Márton és Dávid neve fordul elő Gömör vármegye nemesei között.

NAGY

Nagy (felsővályi). A XIV. század közepén már Felső-Vály birtokában találjuk. Nagy (Magnus) Gergely fiai 1365-ben osztoznak Felső-Vály birtokában. 1598-ban a család új adományt nyer Felső-Vályra, melybe a jászói káptalantól beiktattatik. E család jelenleg is Felső-Vályban birtokos.

NAGY

Nagy (tasnádi). T. Mészáros Nagy János 1610-ben nyert czímeres nemeslevelet, mely 1610-ben Közép-Szolnok vármegyében hirdettetett ki. Ennek utóda, János, Nagy-Kállóba költözik. Unokája, I. Gedeon, Pelsőcz város jegyzője, 1796-ban hirdetteti ki Gömör vármegyében nemességét. Fia, Károly (1801-1860) Gömör vármegye főjegyzője, 1848-ban az igazságügyi minisztériumban osztályfőnök. Fiai: Béla 1848/49. honvédhadnagy és Gyula (sz. 1849) a Magy. Tud. Akad. tagja, a Történelmi Társulat titkára. Károly testvére, II. Gedeon, fia Sámuel († 1893) kir. kuriai bíró, fiai: Iván kir. eljárásbíró és Elemér főszolgabíró Rozsnyón.

Czímer: Kékben egyenes kardot tartó pánczélos kar. Sisakdísz hiányzik.

NAPRÁGYI

Naprágyi (naprágyi). Törzsökös gömörvármegyei család, hol már 1381-ben birtokos volt. E családból származik N. Demeter egri prépost, később veszprémi püspök, majd kalocsai érsek. Nagy Iván szerint e család még a XIX. század közepén is virágzott Gömörben.

NÉBESZT

Nébeszt. A közpályán szerepelt s kihalt család. 1608 decz. 19-én nyert czímeres nemeslevelet. György (1718) a vármegye alispánja, 1719-ben a vármegye követe a pozsonyi országgyűlésen. Csetneken volt birtokos. Mihály 1635-ben megvette Heős István sánkfalvi birtokát.

NYÁRY

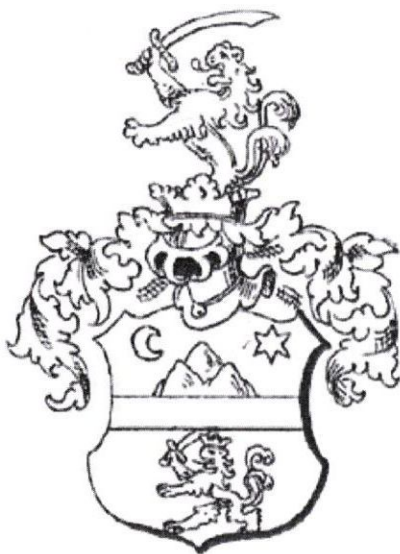
Nyáry (nyáregyházi). Pest vármegyéből származik. Őse, Lajos, 1438-ban kir. adományt nyer Nyáregyházára. Fiai közül Kelemen és Péter 1526-ban Mohácsnál vesztek el. Harmadik fia, Mihály (sz. 1509) terjeszti tovább a családot. A bárói ág törzse III. Péter fia: IV. Mihály († 1802); ennek fia, Ignác honti alispán (sz. 1769, † 1834); fia Antal (sz. 1803, † 1877) hét-személynök stb. 1836-ban bárói rangot nyer. Fiai: IV. Albert 1848/49-ben Kossuth hadsegéde, történetíró. I. Adolf († 1891) altábornagy. Sándor (sz. 1833) Péterfalván és Utason birtokos. Jenő (sz. 1836) csász. és kir. kamarás, aransarkantyús vitéz, főrendiházi tag, a Magy. Tud. Akadémia tisz. tagja stb. Béla (sz. 1845) cs. kir. kamarás, hontvármegyei birtokos.

Czímer: három arany-liliommal megrakott, zöld balharántgerendával hasított paizsban, felül kékben, balrafordult ezüst holdsarló, alul vörösben, zöld alapon nyugvó arany-oroszlán. Három sisak. Sisakdíszek: I. három arany-liliommal megrakott, zöld gerendával hasított, zárt vörös szárny. II. görbe kardot tartó pánczélos, sisakos vitéz. III. három arany-liliommal megrakott, zöld gerendával hasított zárt kék szárny. Takarók: vörösarany-kékezüst. Paizs-takarók: fekete sas – arany griff.

OKOLICSÁNYI

Okolicsányi. A család eredetét a Bars és Szabolcs vármegyéket tárgyaló kötetben ismertettük. A mult század elején jött a vármegyébe. Siden volt birtokos. Jelenleg ugyanott és Ráhón.

ORLLÉ

Orllé (Karvai O., később Orlay bárók). Pozsony vármegyéből származik, hol már 1273-ban bírta a csallóközi Csatt-Tejed, később Ollé-Tejed helységet. E családnak kisjókai, illetőleg nagymegyeri ágából I. Miklós 1571-ben, régi nemességének megerősítése mellett, czímerlevelet nyert. I. Miklós a pozsonymegyei Nagy-Megyerről Karvára költözött, honnan előnevét is írta. Rövid idő alatt Osgyán környékén számos birtokot szerzett, így Szabatkát, Orlaj-Töréket, a rimaszombati és a csehbrézói részeket, Uhorskát, Ragistyánt; 1610-től kezdve putnoki kapitány, a mit 1613-ban helyettesi minőségben István fiára ruházott át; később aransarkantyús vitéz és putnoki kapitány lett. II. Ferdinánd király 1622 jun. 3-án, öcscsével, Jánossal együtt bárói rangra emelte. 1681-ben Gömör vármegye főispánja

lett. († 1641.) Fia: Orllé András 1649-ig nemes apród, később putnoki kapitány volt; ő vette fel az Orlay nevet, mely néven már az 1650-ben kelt hivatalos iratokban is szerepel. Fia, II. Miklós 1672-ben putnoki kapitány, a kuruczokhoz csatlakozott, majd kibujdosván Törökországba, csak 1703-ban tért vissza, de 1704-ben Gyulafehérvárott orgyilkosság áldozata lett. A putnoki uradalmat még 1687-ben nővére, Borbála († 1726-30) férjezett 1. gróf Serényi Andrásné, 2. Andrassy Péterné magához váltotta, honnan a putnoki uradalom a Serényi családra szállott, kik maig bírják.

Czímer (színjelzés nélkül): vízszint gerendával vágva. Felül jobbról befelé fordult félholdtól, balról hatágú csillagtól kísért hármás hegy. Alól görbe kardot tartó koronás oroszlán. Sisakdísz: paizsbeli oroszlán.

OROSZLÁNYI

Oroszlányi. Nógrád vármegyéből származik. A XVII. században tűnik fel Gömör vármegyében. Őse O., alias Zólyomi I. János 1629-ben nyert címeres nemeslevelet. István (1624-1677) Fülek várának hadbírája. III. János a kurucz seregben kapitány, a szatmári békekötés után Sajó-Gömörbe költözött, hol 1746-ban halt el. Ettől kezdve a család Sajó-Gömörben volt birtokos. László Gömör vármegyében esküdt 1828-ban nyert nemesi bizonyítványt, majd Nógrádba költözött. Fia, Albert (sz. 1838) Nógrád vármegye várnagya.

Czímer: kékben, zöld alapon, fehér lovon ülő, sárga csizmás, vörös ruhás, fekete kucsmás vitéz, jobbában paizsot tart, a baljában tartott dárdával a ló lába alatt fekvő sárgaruhás, turbános törökbe szúr. Sisakdísz: görbe kardot tartó vörös ruhás magyar vitéz. Takarók: kékarany-vörösezüst.

OSVÁTH

Osváth (Osvárh). O. Fülöp és Miklós 1649-ben nyertek, régi nemességüknek megerősítése mellett, címeres nemeslevelet III. Ferdinánd királytól. A család ősi fészke Imola. A XVIII. században igen kiterjedt. Az 1755. évi összeírásban öt tagját találjuk a vármegye nemeseinek sorában.

PALUGYAI

Palugyai (nagypalugyai). Liptómege ősí családja. Nagypalugyára Károly királytól 1317-ben nyert adományt. E vármegyébe a XVIII. század elején származott a család. István és Zsigmond 1731-ben kap adományt Gömör-panyiton. Lénárt pedig 1744-ben Bekeházán és Lőkősházán. Utóbb a családnak nyomavész.

PATAY

Patay. György és testvérei 1685 jun. 15-én nemesítették meg s nemesle velük Nógrád vármegyének 1686 január 28-án Gácson tartott közgyűlésén hirdettetett ki. Györgynek Kristóf fiát, ki ügyvéd volt, már 1725-ben Jánosin, Lászlót pedig Lénártfalván találjuk. Kristóf 1770. Darnyán volt birto kos.

PAUKOVICH

Paukovich (senkviczi). Pozsonymegyéből a XVIII. század közepén származott át Gömörbe. András 1764-ben a vármegye főjegyzője.

PELSŐCZY

Pelsőczy. P. másképp Kovács Péter 1643-ban nyert címeres nemeslevelet III. Ferdinándtól. E családból István fia, János, a ki Rimaszombatban született, 1691-ben Gyulafehérvárra ment Apaffy Mihály udvarába, kinek udvari káplánja lett. († 1749-ben.) Az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemeseinek névsorában Miklós nevével találkozunk.

PLETTRICH

Plettrich (szentkirályi). Gábor és János 1765-ben iktattatnak be

Sztárnyába. László 1770-ben Lénártfalván, György és Imre Pelsőczardón birt. A XIX. században a család Tibán, Kerepeczen, Kisfalud és Lócz pusztákon bírt földesúri joggal.

PORUBSZKY

Porubszky. Árva vármegyéből származik. Soltész eredetű család, melynek ősei Ivagnisso Tamás, Mihály és Orbán a soltészság szabadalmaiban, már 1393, 1422, 1441-ben kelt kiváltságlevelekben, megerősítetnek. Ezeknek utódai közül János fiaival együtt 1655-ben nemességet nyer III. Ferdinánd királytól. Idővel átszakadt Liptó, Sáros, Turóc és Bihar vármegyékbe. Gömörben az 1755. évi összeírás adatai szerint Pál volt birtokos.

PÓSA

Pósa. Gyökeres gömörvármegyei család. Nemességét 1668 okt. 10-én szerze. Radnóton fészkelte s jelenleg is ott él. Az 1755. évi összeírásban 13 tagját találjuk feljegyezve Gömör vármegye nemeseinek sorában. A család büszkesége Lajos, a költő (sz. 1850-ben Radnóton).

PUTNOKY

Putnoky (putnoki). A Rathold-nemzetségből származik. Őse, Miklós, a XIII. század végén. Fia, László (1324-60) terjeszti tovább a családot. Tagjai közül János, Mihály, László, Miklós és Péter 1388-ban Borsod s Gömör vármegyében levő birtokaikra pallosjogot nyernek. János (1361-1401) lipótújvári, László (1398) selyemkői, János (1447) hrussói várnagy. Imre (1512) kir. kamarásmester, borsodi főispán. Bertalan (1403-14) gedei, György (1413-28) murányi várnagy. A család ősi birtoka Putnok, a hozzátartozó uradalommal. A török világban a család Abaujba költözött, hol jelenleg is virágzik. Ez ág őse Bálint (1550-92). Fiai közül: Imre 1593-1621 Abauj vármegye alispánja. Testvére Mihály, kinek fia, Bálint (1658-76) Tolna vármegye alispánja. Bálint fiai közül Imre visszatért Putnokra (1729), ennek fia, László az 1755. évi nemesi összeírásban Gömör vármegye ne-

mesei közt foglal helyet. Mór jelenleg országgyűlési képviselő, gesztetei és keleméri birtokos.

Czímer: kék paizsban, levágott fatörzsből kinövő két 3-3 levelű hárs-ág. Sisakdísz: ugyanaz.

RADVÁNYI

Radványi (radványi, és legéndi). Abauj vármegyéből származik. A XIII. században tűnik fel. 1406-ban nyer királyi adományt Radványra. A XVII. században hasonló nevű családot találunk Nógrádban, melynek sarja Ferencz (1710-16) a vármegye jegyzője. Ennek utódai, mint István (1755 † 1804), Antal (1838) Legénden birtokosok, honnan a család előnevét vette. Márton az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt foglal helyet.

RADVÁNSZKY

Radvánszky. Zólyom vármegye törzsökös családja; leszármazását a Bihar vármegyét tárgyaló kötetben ismertettük. Idővel elterjedt Nógrád, Borsod, Heves, Gömör stb. vármegyékbe, hol jelenleg is birtokos. György jelenleg orsz. képviselő.

Czímer: veresben, zöld halmon nyugvó, leveles koronán könyöklő, száraz galyat tartó pánczélos kar. A könyökhajlás fölött félhold s fölötte hatágú aranycsillag ragyog. Sisakdísz: paizsbeli kar. Takarók: kékezüst.

RAGÁLYI

Ragályi (ragályi és kiscsoltói). Gömörvármegye törzsökös családja. A XIV. században tűnik fel, (1394-ben) Ragályon, (1484-ben) Kérben és Alatyánon birtokos. Tagjai közül: Menyhért (1651-ben) Gömör vármegye küldötte a budai pasához. Mihály (1659-ben) Gömör vármegye országgyűlési követe. János (1672-85) részt vett a Wesselényi-féle összeesküvésben, melynek felfedezése után birtokai lefoglaltattak. I. József (1787-1800) Borsod vármegye alispánja; Gedeon (1793-1808) Gömör vármegye alispánja. I. József ágából: II. József (1806) kamarai ügyész. Tamás (sz. 1785, † 1849) hétszemélynök. Pál (1835-42 években) élénk részt vett

Gömör vármegye közéletében. I. Gedeon ágából: Ferencz (1822) gömöri főadórovó, II. Károly (1843–48) Borsod vm. főszolgabírája, 1861-ben Torna vármegye főispánja; Miksa és Nándor 1861-ben országgyűlési képviselők. A család 1902-ben bárói rangra emeltetett (I. a Balassa-családnál). A XIX. század első felében Nagy- és Kis-Csoltón és Latránfalva pusztán bírt földesúri joggal.

Czímer: kékben, zöld alapon, vörösnadrágos, feketecsizmás, zöld dolmányos, pánczélos és sisakos, bárdot tartó vitéz, vörös sisaktollal. Sisakdísz: kinövő paizsbeli vitéz. Takarók: vörösezüst-kékezüst.

RETSKY

Retsky (recski). Heves vármegye legrégibb családainak egyike; nevét Heves vármegye hasonnevű helységétől vette. Miklós (1447) Heves vármegye követe. István (1505) Borsod vármegye követe a budai országgyűlésen (1561-ben). Zsigmond és György új adományt nyernek Alatyán, Jánoshida és Kér helységekben levő részeikre. György 1592-ben Heves várm. alispánja. A család már a XV. században birtokos volt Gömör vármegyében. A XVI. században Utas, Péterfalva, Sáros, Kökényes és Dobfenék helységekben volt birtokos. Ezen részbirtokokra Zsigmond 1562-ben nyert új adománylevelet, mely birtokok leánya, Margit, Bekény Farkasné (1588) révén részben a mikófalvi Bekény családra szállottak.

A család címere, melyet Kesewi Pál fia, Jakab 1415-ben nyert Zsigmond királytól, s melylyel a család a XVI. századig visszamenőleg szakadatlanul él, a következő: Vörössel és ezüsttel vágott paizsban természetes farkas, torkán átütött aranyfogantyus pallossal; a sebzett részekben vér csöpög alá. Sisakdísz: paizsbeli farkas növekvően. Takarók: vörösezüst.

REMENYIK

Remenyik. Eredetileg trencsényi család. 1659. okt. 20-án szerezte nemes-ségét s ott hirdette ki. A XVIII. század elején származott e megyébe s akkor Oláhpatakon lakott, utóbb Lekenyén s a XIX. században Liczén. Aladár jelenleg szolgabíró.

ROCHFALVAY

Rochfalvay. Ochtinán székelt. A nemességet Milály 1718 jul. 14-én szerezte s ugyanazon év decz. 9-én hirdettette ki. György előfordul az 1755-iki országos nemesi összeírásban.

RÓTH

Róth (pongyeloki). Sáros vármegyében tűnik fel. Mihály (1606) Sáros vármegye alispánja, 1729-ben Pongyelok helységre nyert adományt, miáltal a család Kis-Hontba telepedett le. Mihály hasonnevű fia kishonti alispán volt. A XVIII. század végén a család Zemplénbe, majd a Dunántulra költözött.

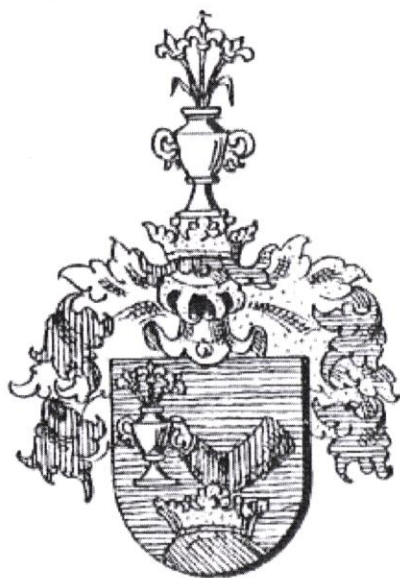
RUFFINYI

Ruffinyi. Trencsén vármegyéből származik. E családból János (sz. 1719, † 1791) ág. evang. szuperintendens, 1753-tól dobsinai ágost. evang. lelkész. Gotfried 1787-ben a dobsinai iskola rektora. Pál 1848 előtt Gömör vármegye tisztikarában szolgált. Jenő sz. 1846 jelenleg bányatanácsos Dobsinán.

RUTHÉNYI

Ruthényi (deméndi) R. János, Mihály és Mátyás 1716-ban nyertek czímeres nemeslevelet III. Károly királytól. A család Gömör vármegyében telepedett le, utóbb a XVIII. század második felében átszármazott Nógrád-ba is; a XIX. század első felében Varbócz, Ráhó, Kecze, Rimazsaluzsány, Rakottyás helységekben bírt földesúri joggal; Béla jelenleg Ráhón birtokos.

Czímer: kékben zöld alapon nyugvó, leveles koronán könyöklő, vörös mezű kar virágvázát tart, melyből három liliom emelkedik ki. Sisakdísz: paizsbeli kar. Takarók: vörös-ezüst-kékarany.

Ruthényi czimer

SÁRKÁNY

Sárkány (ilenczfalvi). Erdélyből származik. Családi közlés szerint 1668-ban nyert nemességet, mely 1900 decz. 30-án kelt legfelső elhatározással megújított. A család 1820-ban telepedett le Gömör vármegyébe Tagjai közül: Károly József (†1864) bányatulajdonos és a Concordia vasbányatársulat alapítója. Sámuel (sz. 1823) evang. püspök, id. József volt ny. táblai elnök. Kálmán a dobsingi ág. ev. egyház felügyelője.

Czímer: kékben, farkát szájában tartó, zöld sárkány által alkotott körben, görbe kardot tartó vörös mezű kar. Sisakdísz: vörös ruhás, fehér kalpagos, görbe kardot tartó vitéz. Takarók: vörösezüst-kékarany.

SARLAY

Sarlay (nagy- és kissarlói). Valószínűleg a Ludány genusból származik, mely 1246-ban kapta adományba a nyitramegye Kissarlót, honnan a család eredetét és nevét vette. István, Pál fia veszi fel a Sarlay nevet 1341-ben. Kissarlón kívül Vezekényben és Kisbaracsán is birtokos volt. I. István unokája II. István több ízben homo regius. Testvére Benedek, ki egyházi férfiu volt, 1377-ben mint választott bíró szerepel a Sarlay Péter öz-

vegye és Vesszős mester közötti perben. János (1485) megveszi a barsmegyei Málást. Zsigmond és testvérei (1567) Miksától új adományt nyernek Kissarlóra. I. Bálint 1555-ben Nógrád megye dicatora és 1573-ban csejthei várnagy. Ő kapja adományba 1559-ben a nógrádmegyei Galsát és Felsőpetényt, majd 1564-ben Panyitdaróczot és Demecser pusztát egy részét. Ezenkívül Pest vármegyében is nagyobb donációban részesült. A XVI. század végén és a következő század elején elszélednek a család tagjai Bars, Trencsén és Zemplén vármegyékben. Mózes Barsban 1628-ban hirdetteti ki armálisát és megszerzi a barsmegyei Kissarlót. János Nógrádban 1660 január 5-én, Balázs Zemplénben 1665 decz. 15-én. E vármegyében a család a XVIII. század elején tűnik fel a Hanvay és Soldos családokkal rokonságban lévén, Judit Soldos Jánosné, Kata Hanvay Gáborné. György és neje Berzeviczy Zsófia 1770-ben Darnyán voltak birtokosok. Jelenleg a család Ajnácskőn és Détéren birtokos. Pál, megyebizottsági tag † Ajnácskőn 1903 febr. 4-én. Fia Soma államtudor, 1901-ben t. szolgabíró, jelenleg belügyminiszteri tisztviselő. E vármegyén kívül a család tagjai Vas, Veszprém és Sopron vármegyékben birtokosok.

Czímer: kékben fehér lovon vágató, vörösruhás magyar vitéz, jobbjában kivont karddal. Sisakdísz: kétfejű fekete sas. Takarók: aranykék-ezüst-vörös.

SEBŐK

Sebők. Nemességét 1701 május 5-én szerezte. Felsősajón volt birtokos. 1755-ben György, János és Mihály éltek. Jelenleg Csetneken birtokos.

SENNYEY

Sennyei. S. András 1651-ben nyert címerez nemeslevelet, mely még ugyanezen évben hirdettetett ki Gömör vármegyében. Utóda, György, 1703. évi összeírás szerint Jolsván lakott.

SERÉNYI

Serényi (kis-serényi gróf). Csanád-megyéből származik. A XVI. században tűnik fel. 1550-52-ben Kis-Serjén birtokosa, Mihály Kassán huszárkapitány, majd füleki, 1591 után szendrei kapitány. Gábor (1590) a bodóközi vár és uradalom egyik szerzője, mely testvérének, Pálnak fiára: II. Ferenczre (1590-92) szállott. Fiai közül Pál 1645-ben Zábláthon birtokos, 1639-43 közt a svédek ellen harczolt. Mihály szendrei és füleki kapitány 1596-ban. II. Ferencz fiai: Mihály, Pál és Imre 1623-ban bárói rangra emeltettek. Imre 1627-ben a balassagyarmati csatában esett el. Gábor Morvaországban szerzett birtokokat; 1656-ban grófi rangra emeltetett. Fia, János-Károly altábornagy († 1690). András nőül vevén br. Orlay Borbálát (1677), kitől 1685-ben született Farkas-András, Gömör vármegye főispánja. (1716-1740.) A család már 1590-ben birtokos volt Gömörben. András gyermekei az Orlayak után a putnoki uradalmat öröklék, mely jelenleg is a család birtokában van. János (sz. 1776, † 1854) cs. kir. kamarás és bányatanácsos. László (sz. 1815) a főrendiház tagja. Béla (sz. 1866) 1896-tól a dédesi kerület országgyűlési képviselője.

Czímer: ezüsttel és késsel hasítva. Elöl tekerődő koronás zöld kígyó; hátul vágva. Felül kéken koronás, szárnyas ló, alól: kék-fehér rutás gerenda., késsel vágva. Sisakdísz: paizsbeli szárnyas ló. Takaró: kékezüst.

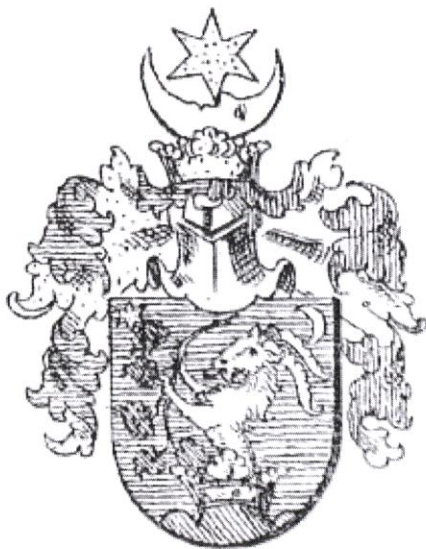
SEXTIUS

Sextius (Sexti). Ősi fészke Szlabos helység. Tagjai közül Péter (1565) felsőszajói evang. pap. 1623-ban szuperintendens. Fia, II. Péter, 1684-ben Breznón, 1690-től Libercsén lelkész. András († 1713) gömöri szénior. György 1784-től 1793-ig Nagy-Szlaboson pap. E családból az 1755. évi összeírásban György van felvéve Gömör vármegye nemeseinek sorába.

SIPOS

Sipos. Péterfalván Sipos János és neje, Bay Erzsébet, Vay Ádámmal együtt nyert adományt 1695-ben. Mihály és Péter 1770-ben Dobfenéken, Sámuel meg Péterfalván bírt földesúri joggal.

SOLDOS

Soldos (runyai). Közös eredetű a Hanvay-családdal. 1323-ban a nemzetség többi ágaival Hanva, Runya, Visnyó, Strázsza és Szásztelek birtokosa.

A XVI. század első felében (1539) Bálint és Mátyás testvérek szerepelnek. 1550-ben Imre, Mihály, Mátyás, Péter, János és Gergely, a Hanva-nemzetségből leszármazott többi családok sarjaival egyetemben I. Ferdinánd királytól ősi birtokaikban megerősítetnek. Tagjai közül Vincze (1475-77) és Lázár (1503-1512) Gömör vármegye alispánjai voltak. 1682-ben S. Péter Méhi helységben szerez részeket. Péter 1685-ben a vármegye követe. Az 1754/55. évi összeírásban András, István, János és Péter neveivel találkozunk. A XIX. század első felében Borosznokon és Runyán bírt földesúri joggal.

Czímer: kékben, hármas zöld halom középsőjén, koronából kinövő, előlábaival zöld leveles és fürtös szőlőkórót tartó fehér bak, a paizs felső jobb sarkában hatszögű arany-csillag és a bal felső sarokban ezüst félhold által kísérve. Sisakdísz: sarkaival felfelé fordított, félholdon nyugovó hatágú aranycsillag. Takaró: kékarany-vörösezüst.

STOJKOVICS

Stojkovics. S. Jeftim kapitány 1808-ban nyert címeres nemeslevelet. (Kir. K. LXII.) A család Krassó-Szörény vármegyéből származik. 1893-ban telepedett Gömör vármegyébe. Emil jelenleg Várgedén birtokos.

Czímer: kékben, vörös rózsával megrakott hosszú aranyruta. Sisakdísz: kinövő, vörös szarvas, arany-agancscsal. Takarók: vörösarany-kék-arany.

STURMANN

Sturmman (zádorházi). S. István 1669 május 28-án nyert címeres nemeslevelet, mely 1670-ben hirdettetett ki. Az 1755. évi összeírásban András és Márton szerepelnek Gömör vármegye nemesei közt. Márton (1822) kir. tanácsos, a tiszáninneni és tiszántúli ág. h. ev. egyházkerület világi felügyelője. A család Gortvakisfaludon, Turcsokon, Szirken, Jesztén volt birtokos: Egy ága a XIX. század elején Zemplén vármegyében Berzéken volt birtokos.

SZABÓ

Szabó (boczonádi). Sz. József kiskunsági kapitány és gyermekei 1845-ben nyertek címeres nemeslevelet. A család Kiskúnságból származik; 1862-ben telepedett Gömör vármegyébe. Tagjai közül: Imre († 1888) kúriai bíró. József 1848/49 honvédőrnagy, utóbb altábornagy († 1892), László a nádorhuszároknál kapitány (1845), ő toborozta József főherceget nádorhuszárnak. Jelenleg Várgedén birtokos.

SZABÓ

Szabó (szántói). Őse, Márton, Abaujban szerzett nemeslevelet a XVII. század közepén. Unokája Zsigmond, kinek neje runyai Soldos-leány volt, 1729-ben nyer adományt a nógrádmegyei Mucsinyra. Ennek László fia Gömörbe kerül, hol Felfalun lakott s 1745-1765 a vármegye jeles alispánja. Fia, József, 1762-ben főbíró. Gábor 1800-ban aljegyző. A család Felfalun és Hanván birt földesúri joggal.

SZAKALL

Szakall. Nógrádvármegyei eredetű család. Őse András 1688-ban nyert címeres nemeslevelet. E vármegyébe a XIX. század második felében költözött s Zabzó pusztán birtokos. Vincze vármegyei árvaszéki elnök.

SZÉCHY

Széchy (rimaszécsi és felsőlendvai gróf). A Balog-nemzetségből származik. Őse, Miklós (1297-1301), ennek fia, Dénes, 1301-ben szörényi bán, 1323-ban kir. étekfogómeister, a rimaszécsi Széchy-család őse, Dénes testvére: Péter (1297-1325) Nógrád vármegye főispánja, fia III. Miklós 1347-ben horvát bán, ennek fia, Miklós (1385-1398) a felsőlendvai Sz. család őse. Dénes utódai közül III. Tamás (†1618) grófi rangra emeltetett. Fiai közül II. György († 1625) Murányvár ura, kinek csak leányai érték el a serdülő kort. Mária 1. Bethlen István, 2. Kun István, 3. Wesselényi Ferencz neje; Kata (1643) 1. Liszty Jánosné, 2. Prépostvári Zsigmondné; Éva (1643) Illésházy Gáborné. György testvére: IV. Dénes, kinek fiával, V. Péterrel (†1684) a család fiágának magvaszakadt. A család birtokviszonyait a bevezetésben ismertettük.

Czímer: aranyban, leveles koronán álló fekete kétfejű koronás sas.

SZELECZKY

Szeleczy (szeleczi és boczonádi). Őse csarnovai Wajszkó Mátyás, a ki Bodrog vármegyéből Zólyom vármegyébe telepedett (1402). Ennek utóda, II. Tamás (1561) felveszi a Sz. nevet. II. Márton 1727-ben bárói rangra emeltetett. Tamás 1561-ben erősített meg szeleczi kúriájában. Márton zólyomi követ 1678-ban murányi fogoly volt. Mihály 1770-ben Csoltón bírt földesúri joggal. Árpád megyei árvaszéki ülnök. A család Széki pusztán birtokos.

Czímer: kékben, a paizs baloldalán kiálló hegyoldalról felugró szárnyas ló nyomában fakadó forrás, mely a szikla alatt elterülő tóba foly, mely mögött zöld alapon, fölemelt jobb lábával kavicsot tartó daru áll. Sisakdísz: páncélos és vörös tollbokrétás sisakos vitéz, jobbjaiban koszorút, baljában dárdát tartva. Takarók: kékarany-vörösezüst.

SZELESS

Szeless (kisjáczi). Őse, Sz. István 1559-ben fiaival együtt Kis-Jácز helységbe iktattatott be. Ennek utóda György 1632-ben nyert nemességűjítást II. Ferdinánd királytól. A család Nyitra vármegyéből származik, honnan Barsba, Sopronba (1834) és utóbb Gömörbe (1892) szakadt.

SZENT-IVÁNY

Szent-Ivány (liptószentiványi). Liptó vármegye törzsökös családja. Közös törzsből származik a Pongrácz, Szmrecsányi, Baán és a Pottornyai családokkal. Első ismert őse, Lőrincz (1242), ennek unokája, Bodó (1286-93), kinek unokája Sebestyén (1388) használja első ízben a Sz. nevet. Unokája: I. Balázs 1464, kinek utóda II. Rafael (1629), kinek ágából Mátyás (1700-18) Gömör vármegye főjegyzője. I. Balázs testvére II. István (1464), ennek utódai közül: Mihály (1687) Gömör vármegye jegyzője, Károly (1826-36) Gömör vármegye al- majd másodfőjegyzője, 1839., 1847. évi országgyűlésen Gömör vármegye követe, majd 1848. és 1861. évi országgyűlési képviselő. Árpád 1872-től a kövi kerület orsz. képviselője s a gömöri evang. egyh. felügyelője, sajögömöri birtokos. József jelenleg bejei birtokos.

Czímer: kékben, hármashalmon nyugvó, leveles koronán czölöpösen állított, a könyökével balfelé hajló pánczélos kar és ezüst kürt közt hatágú aranycsillag. Sisakdísz: paizsalak. Takarók: kékarany-vörösezüst. Paizstartók: két fekete ruhába öltözött bányász.

SZENT-MIKLÓSSY

Szent-Miklóssy (primóczi). Szepes vármegyéből származik. Őse Jakab fia: Benedek (1460), ennek utóda György (1699), a ki Uza Máriát bírta nőül, Uzapanyitot szerezte, hol a család a XIX. század első feléig földesúri joggal bírt. György fia, István (1714), gömöri alispán és követ, ennek fia, Antal (1751), kir. tanácsos. Viktor 1832-39-ig al- majd főszolgabíró s az 1839. évi országgyűlésen Gömör vármegye követe. III. Antal (1839) Gömör vármegye II. és (1845-49) I. alispánja, 1861-ben szintén alispánná választott. A család Bánrévén bírt földesúri joggal.

Czímer: kékben, hármashalmon közepsőjén álló gödény, csőrével mellébe kapva. Sisakdísz: nyílt, fekete szárny közt czölöpösen állított, vörös mezű kar, egyenes kardot tartva, azon átütött turbános török fő. Takarók: kékarany-vörösezüst.

SZEREMLEY

Szeremley. A XVIII. század közepén tűnik fel a megyében. Pelsőczön, Ardón és Lekenyén volt birtokos.

SZILASSY

Szilassy (szilasi és pilisi). E család eredetét a Bihar vármegyét tárgyaló kötetben ismertettük. Már a XVII. század elején birtokos volt a megyében István, ki hanvai, runyai, alsófalusi és felfalusi birtokait Gyulay Györgynek idegenítette el. György a XVIII. század végén Gömörin bírt földesúri joggal. Ferencz a XVIII. század első felében a vármegye alispánja és serkei birtokos.

SZIVÓS

Szivós. Sz. Gáspár és gyermekei 1690-ben nyertek czímeres nemeslevelet, mely 1692-ben hirdettetett ki Gömör vármegyében. A család idővel igen szétágazott; az 1755. évi nemesi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt kilencz tagját találjuk felvéve. A XIX. század első felében Alsó-Bátkán bírt földesúri joggal, hol jelenleg is birtokos.

SZKÁROSI

Szkárosi. Közös eredetű a Hanvay és a Soldos családokkal. Tagjai közül Tamás 1477-ben; 1550-ben Szkárosy másképp Fittyke Miklós, I. Ferdinánd királytól ősi birtokaiban, rokonaival együtt megerősítettik. A XVII. század folyamán magvaszakadt.

Czímer: törzsétől szakított kecskebak fő.

SZONTAGH

Szontagh (iglóí). A család a XVI. század közepén Szepesbélán és Iglón tűnik fel. Kristóf 1570-ben bányakamarás, 1610-ben címerlevelet nyert, ennek fia, I. Lajos (1569 † 1661) 1632-ben új címerlevelet nyer. Fia, Tóbiás, Polomán hámorbirtokos. Testvére, I. Pál (1606-82), Kis-Veszverés határában bányabirtokos volt. Fia, I. Gáspár (1649 † 1711) az igló-dobsinai vonal őse. Ennek utódai közül II. Gáspár († 1729) Gömör vármegye táblabírája. I. Mihály († 1760) Gömör vármegye főpénztárnoka; Gáspár (1711 † 1786) gömöri követ. Ádám (1759 † 1840) szolgabíró, Harkácson volt birtokos. IV. Gáspár (1745, † 1807) Dobsinán volt birtokos. Vilmos (1776 † 1848) gömöri számvevő. Gusztáv Adolf (1793 † 1858) cs. kir. kapitány, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. Ádám Tádé (1819-27) szolgabíró. János (1751, † 1825) a kishonti evang. esperesség felügyelője.

István (sz. 1777 † 1859) a rima-brezói vasbányatársulat tagja. Pál (sz. 1821) 1840-44. Gömör vármegye tiszti ügyésze, 1844-ben a csetneki réz- és vasgyár igazgatását vette át. 1867, 1869, 1876 és 1878-ban a rozsnyói kerület országgyűlési képviselője. Ábrahám 1848-ban tűzérőnkéntes, 1861-től kezdve Budapesten orvos, kinek neve főleg a hasonszenvi gyógy mód terén vált ismertté. Boldizsár (sz. 1827) papirgyár-igazgató. Bertalan (sz. 1832) mérnök Gömörben. II. Lajos (1659) iglói szenátor ágából: III. Lajos (sz. 1654) a rozsnyói ág őse. Utódai közül: Dániel (sz. 1809) kir. tan., a keresk. tan. ülnöke. II. Lajos testvére, Zsigmond (utószülött sz. 1661), kinek utódai Rozsnyón telepedtek le. Ezen ágból II. Lajos 1786-ban szerezte a zabari birtokot. Unokája: Mihály (sz. 1754), Gömör vármegye főjegyzője. Sámuel (1745, † 1813) Torna vármegye táblabírája; fia, Sámuel (sz. 1777, † 1848), Gömör vármegye főpénztárnoka, testvérei: József (sz. 1780) ügyvéd; Lajos (sz. 1793 † 1863), a Coburg hercegi uradalom ügyésze. II. Sámuel fia, Gyula (1842-49), főszolgabíró, Kun-Taplóczán volt birtokos. Miksa-Jenő Gömör vármegye tiszti ügyésze, Csetneken volt birtokos (1862). A család többi ágára ezúttal nem terjeszkedünk ki.

Czímer: (1632. évi) kéken, hármás zöld halmon, sugaras arany-nap. Sisakdísz: a nap. Takarók: kékarany.

SZTEHLÓ

Sztehló (Sztehló). Mátyás és fia András 1712 jún. 6-án nyertek címeres nemeslevelet III. Károly királytól. A család tagjai nagyjából az evang. lelkész pályán működtek. Az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemesei között e családból János és Mátyás neveivel találkozunk.

SZUHAY

Szuhay (szuhafői). A XIV. században tűnik fel Szuhafőn vagy Felső-Szuhán, hol jelenleg is birtokos. 1381-ben Péter fia János, Gömör vármegye táblabírájává jelöltetik. 1552-ben István, Bussa várának kapitánya. Másik István felhévvi apát, 1593-tól váci püspök, 1600-tól egri püspök, 1607-ben kalocsai érsek. A XVII. században egy ága Abauj vármegyébe szakadt s Kinis-pusztán volt birtokos. Mátyás II. Rákóczy György alatt kállai kapitány, 1670-ben Thököly híve s annak hadnagya, István 1685-

ben Kékkő kapitánya. Az 1755. évi összeírásban Gömör vármegye nemesi közt Ferencz, István, János, Márton és Mátyás neveivel találkozunk. Márton 1818-ban gömöri táblabíró, fia József várm. tisztii ügyész.

TÁNCZOS

Tánczos. E családból az 1755. évi nemesi összeírásban András és János neveivel találkozunk Gömör vármegye nemesi közt, a kik valószínűleg azon T. István utódai, kinek nemessége 1719-ben erősített meg.

THURÁNSZKY

Thuránszky (thuriki). Liptó megye ősi családja E vármegyében a XVII. század közepén tűnik fel, a midőn Péter 1648-ban Makay Györggyel együtt beiktattatik a magtalanul elhalt Naprágyi István naprágyi kúriájába.

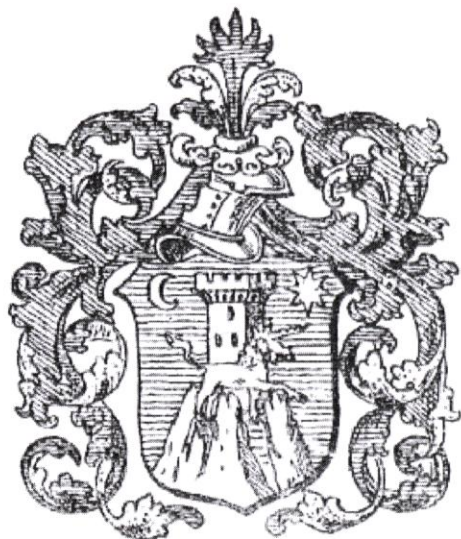
TIHANYI

Tihanyi (ebeczki). Hont- és Nógrád vármegyékben birtokos család. István a XVIII. század elején Nátkay Máriát vevén nőül, Egyházasbáston és Péterfalván bírt földesúri joggal. Utóbb Ráhón is bírtak.

TOMCSÁNYI

Tomcsányi (tomcsinyi). Túróc vármegyéből származik, 1467-ben nyert új adományt Tomcsinyre. A XVII. század elején egy ága Trencsénbe szakadt. Az 1755. évi nemesi összeírásban Gömör vármegye nemesi közt János, János özvegye és hasonló nevű fia vannak fölvéve. Sámuel 1736-ban Békés vármegyébe költözött, kinek ágából József 1818-ban Békés várm. alispánja, 1848-ban Békés-, 1861-ben Csongrád vármegye főispánjává nevezetett ki.

TORNALLYAY

Tornallyay (tornallyai). Gömör vármegye egyik legrégibb családja. Őse Gömöri Pál, kinek fiai: Murány, Feliczián, Pál és Péter 1274-ben tűnnek fel. A családot Feliczián terjeszti tovább, ennek utóda Benedek (1364), kinek fiai Kövi helységet foglalták el, ezek közül Sandrintől származik tovább a család. Unokája II. Sandrin (1474), ennek fiai közül V. János 1498-ban Gömör vármegye alispánja, Mohácsnál esett el. Jakab 1528-ban Gömör vármegye alispánja, János király híve. Fia VI. János, a ki Basó Mátyás gyámsága alatt állott. Csak egy leánya volt: Anna (1581), kiben ezen ágnek magvaszakadt. A másik ágból Zsigmond (1595), György (1603-1609), Márton (1643), Zsigmond (1663-1677) és Ferencz (1702) Gömör vármegye alispánjai. Az 1755. évi nemesi összeírásban e családból György, János és Márton neveivel találkozunk Gömör vármegye nemesei közt. A XIX. század első felében Tornallyán bírt földesúri joggal, hol jelenleg is birtokos. T. János 1513-ban nyert czímeres nemeslevelet Ulászló királytól.

Czímer: kékben. a paizs felső jobb sarkában befelé fordult holdsarló, balfelől hatágú arany-csillagtól kísért, fehér sziklás hegyen emelkedő három (1:2) ablakos vártorony előtt lépő egyszarvú. Takarók: zöldarany.

TÓTH

Tóth I. Péter és társai 1636 okt. 20-án nyertek címeres nemeslevelet, mely Abauj vármegyében 1637 márcz. 4-én hirdettetett ki. Tamás és András 1725-ben Méhin, István Runyán bírt. János és István 1765-ben tiltakoznak Plettrich Gábor és János Sztárnyába iktatása ellen.

TÓTH

Tóth II. Egy másik Tóth család 1634 szept. 10-én szerezte nemeslevelét és 1635 ápr. 28-án hirdettette ki. János és Márton a XVIII. század elején Mellétén lakott. István és János 1635-ben megveszi Beretkey Mihály mellétei birtokát. Pál 1747-ben ellentmond Draskóczy Sámuel beiktatásának Mellétébe.

TÓTH-SZABADOS.

Tóth-Szabados. Zabarra nyert adományt. A XVIII. század első felében még ott bírt földesúri joggal, utóbb azonban a család kihalt.

TÖRÖK.

Török (szendrei nemes és gróf). Első ismert őse I. Bálint (1533-54) egri, majd szendrei vajda. Fia II. Bálint († 1630) egri kapitány, fia III. Bálint Torna várm. alispánja († 1677), kinek fia Ferencz (sz. 1641) szintén Torna vármegye alispánja. Fiai közül: II. András (sz. 1702, † 1723) nógrádi alispán és II. Ferencz (1687), kinek fia József 1774-ben grófi rangra emeltetett. II. András ágából: Imre († 1751) Kis-Hont- és III. András (1741) Gömör vármegye alispánja. Imre utóda: III. Sándor 1861-ben Nógrád vármegye alispánja, ennek fia Zoltán (1898-tól) Nógrád vármegye főispánja. III. András ágából: II. Sándor 1862-től Gömör várm. alispánja. András 1848-ban honvédtiszt. Bálint jelenleg Jánosiban birtokos. A család a XIX. század első felében Bakti-pusztán bírt földesúri joggal.

Czímer: kékben, jobb előlábával görbe kardot, baljával levágott török főt tartó arany-oroszlán. Sisakdísz: paizsbeli oroszlán növekvően. Takarók: kékarany.

TURCSÁNYI

Turcsányi (turcsányi). A Divék nemzetségből származik. Ősi fészke Nyitra vármegye, honnan idővel Bars-, Hont- és Gömör vármegyékbe elterjedt. Az 1775. évi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt György, István és János neveivel találkozunk.

ÚJHÁZY

Újházy (budaméri). Sáros vármegyéből származik. György 1669-ben nyert czímeres nemeslevelet, mely 1670-ben hirdettetett ki Szepes vármegyében. Az 1755. évi összeírásban e családból Jakab, György és Mihály van felvéve Gömör vármegye nemeseinek sorába.

ÚJVÁRY

Újváry. András a XVI. század végén felesége Abaffy Orsolya jogán Abafalván és Lénártfalván birtokos. István 1670-ben zálogba veszi Hős István sánkfalusi birtokát. 1755-ben István és János fordul elő az összeírásban. Utóbb a család kihalt.

URBÁN

Urbán (beharfalvi). Liptó vármegyéből származik, egy ága Nógrádba szakadt, hol András 1755-ben Nagy-Kürtösön volt birtokos. Ugyanezen évi nemesi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt e családból Balázs, Márton, Mihály, Pál és János neveivel találkozunk.

URBÁNYI

Urbányi. Nemességre 1647-ben emeltetett. A XVIII. század első felében költözött a megyébe. Tagjai közül: Ferencz 1736-ban főügyész, Mátyás bent van az 1755. évi összeírásban.

UZA

Uza (uzapanyiti és szászfai). Ősi gömörvármegyei család. Első ismert ősei Péter (1271) és Tóbiás 1270-ben Sáros vármegyében nyertek adományt. 1311-ben Uza mester nevével találkozunk. Paniti Uza Miklós 1415-ben Oroszházát bírta, 1427-ben Szászfán (Abauj) 29 portája volt. A családfa Bernáttól (1492-1512) származik le. Fiai Lénárt, ennek fiai Imre és II. Bernát 1557-ben osztoznak. Imre utódai közül: Imre (1639-46) és I. Sándor (1684) Gömör vármegye alispánjai. II. Bernát ágából: III. Bernát († 1633) szolgabíró Abaujban; IV. Bernát (1667-83) esküdt ugyanott; Zsigmond 1720-ban Szászfán birtokos, melyet ezen évben 400 frtért eladott. Testvérének Mihálynak fia: III. Zsigmond 1763-ban Borsod vármegyébe költözött, fia Pál 1780-ban hadnagy a Gyulay-ezredben.

VALKAY

Valkay. Az 1755. évi nemesi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt e családból Gáspár és János neveivel találkozunk. Utódaik még a XIX. század első felében Gömörben birtokosok voltak.

VÁLYI

Vályi (felső-vályi). Ősi fészkek Felső-Vály, melyre 1274-ben nyertek adományt, s birtokában 1347-ben Miklós nádor által megerősítettek. Ezt a két adománylevelet 1464-ben írta át az egri káptalan. 1515-ben V. Simon és Tamás egy kúriát nyernek Felső-Vályban, melybe a jászói káptalan által beiktattattak. A XVIII. század elején V. István 660Nagy-Tornyára Zemplén vármegyébe költözött, testvérei Mihály és György Felső-Vályban maradtak. Ezeknek utódai közül Mihály van felvéve az 1755. évi nemesi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt. István utódai közül, a ki a ladmóczi és nagytornyai ágat alapította, az 1755. évi összeírásban Zemplén vármegye nemesei közt György özvegye, Ferencz és István neveivel találkozunk, mely ág a XIX. század elsőfelében Lásztócson, Bánócson és Kis-Ráskán volt birtokos.

VAY

Vay (vajai báró). A család eredetét a Szabolcs vármegyét tárgyaló kötetben ismertettük. Gömör vármegyében László ága, a ki 1799-ben bárói rangot nyert, telepedett le. Fia Alajos (sz. 1817) volt cs. kir. lovassági főhadnagy, primóczi Szentmiklóssy Annával kötött házassága révén Bánrévén volt birtokos. Fiai: Aladár (sz. 1846) Harkácson, Mellétén, Lőkősházán; Dénes (sz. 1847, † 1903) Pozsony vármegye volt főispánja. Derencsényben és Bellényben birtokos.

VÉCSEY

Vécsey (hajnácskői és hernádvécsei). Ugocsa vármegyéből származik. Először ismert őse Szőlősi Balázs (sz. 1470-ben Hernád-Vécén); Balázs fiával együtt 1507 nov. 25-én címerlevelet, 1517-ben új adományt nyer Vécse-re, honnan a család nevét vette. István 1530-ban Buda várának ostroma alkalmával szerzett érdemeiért 1532-ben címerújító levelet nyert.

A család fényét Sándor († 1697) emelte fel, a ki Hajnácskő várának kapitánya volt, melyet 1685-ben rajtaütéssel foglalt el Thökölytől s 1692 nov. 21-én bárói rangra emeltetett. Sándor fiai közül Sándor († 1748), az idősebb vagy gömöri László († 1759) az ifjabb nagyváradi ágat alapította. A gömöri ágból: II. József 1741-44-ben a gömöri nemesi felkelő sereg kapitánya, Ung várm. főispánja (1769). II Ferencz: fia Szigbert (1739, † 1820) altábornagy, ennek fia Ágost (sz. 1775. † 1857) vezérőrnagy, 1813-ban grófi rangra emeltetett. Fiai közül Károly 1848-49. honvéd tábornok kivégeztetett Aradon 1849 okt. 6-án; Ede (sz. 1810, † 1856) alezredes; Ágost (sz. 1813, † 1879) cs. kir. kamarás, kiben a grófi ágnak magvaszakadt. József utódai közül Ignác (1832) Feleden, János (sz. 1793, † 1857) Hajnácskőn volt birtokos, neki azonban csak egy fia volt, Gyula (sz. 1826), kinek házassága gyermektelen maradt. A család Ajnácskőn, Feleden és Majom helységben bírt földesúri joggal. A család címerét I. a Szabolcs vármegyét tárgyaló kötetben.

VIETORIS

Vietoris. E családból az 1755. évi nemesi összeírásban Gömör vármegye nemesei közt András névvel találkozunk, kinek egyik fia Jonathán 1760-

ban Jénában tanult, utóbb soproni evang. tanár volt († 1802), másik fia Dávid 1763-ban orvostudorrá avattatván, Gömör-, Liptó- és Sáros vármegyékben működött.

VÖRÖSMARTY

Vörösmarty. A család Pálffy nádortól 1749-ben nyert adományt Mellétén. Ezenkívül Sztárnyán is bírt földesúri joggal.

WESSELÉNYI

Wesselényi (hadadi báró és gróf †). A család a XIV. században tűnik fel. I. Miklós (sz. 1504, † 1584) János király belső embere, János Zsigmond alatt, mint ítélőmester szerepelt. Testvére, I. Ferencz a szentpáli csata után (1575) Erdélyből menekülni volt kénytelen, de Báthori István utóbb megkegyelmezett neki s a hadadi uradalmat nyerte, majd 1582-ben pedig bárói rangra emeltetett. Fiai: István (1612-24) II. Ferdinánd udvari tanácsosa, Közép-Szolnok vármegye főispánja és Pál (1610) kincstárnok, kinek

ága jelenleg is virágzik. István fia II. Ferencz (sz. 1605, † 1667 márcz. 23.) korán katonai pályára lépett, előbb Fülek kapitánya volt, majd Széchy Máriával kötött házassága révén rohamosan emelkedett. 1644-ben nyerte adományul Murányt és Balogot, 1646-ban grófi rangra emeltetett, 1647-ben Magyarország főtábornagyává neveztetett ki. 1655 márcz. 15-én nádorrá választatott, – e mellett 1660-tól haláláig Gömör vármegye főispánja volt. Fiai: László szendrei, Ádám (1677) füleki kapitányok utódok hátrahagyása nélkül halván el, a grófi ágnak magvaszakadt.

Czímer (ősi, színjelzés nélkül): paizs lábbal, abban egy hal. A címerben gyökerestől kitépett, fatörzshöz lánczolt foka. Sisakdísz: három strucztoll.

ZOLNAY

Zolnay. Zólyom vármegyéből származik. A XIV. században tűnik fel. 1558-ban György Zólyom vármegye alispánja. Péter 1646-ban Zólyom vármegye követe. Idővel átszármazott Gömörbe is, hol Péter az 1755. évi nemesi összeírás alkalmával a vármegye nemesei közé felvétetett.

Czímer: kékben, koronás hármashalmon, befelé fordult ezüst-félhold és hatágú aranycsillag által kísért három vörös-fehér lobogó. Sisakdísz hiányzik. Takarók: kékarany-vörösezüst.

FORRÁSOK

Nagy Iván, Magyarország családai. – Siebmacher's Allg. Wappenbuch: Ungar. Adel. – Csoma József, Abauj várm. Monogr. – Illéssy-Petkó, Királyi könyvek. – Illéssy János dr. Az 1754-55 évi orsz. nemesi összeírás. – Turul 1883-1903 évf. – Nagy Iván, családrt. ért. I-III. – Levéltári anyag: Orsz. levélt. Dicalis összeírások. – Egri káptalan elenchusai. – Végül az egyes családoktól beérkezett adatok.

TARTALOM

A Balog nemzetség	5	Bélik	26
Az Ákos nemzetség	6	Benedikty	27
A Rathold nemzetség	7	Bezzegh	28
A Bór nemzetség	8	Bodon	29
A Záh nemzetség	8	Borbás	29
A Hanva nemzetség	8	Bornemisza	29
Az Aba nemzetség	9	Chászár	30
Az Ajtony nemzetség	9	Coburg	30
A Zágráb nemzetség	9	Csák	32
A Hont-Pázmán nemzetség	10	Csáky	32
A Kathyz nemzetség	10	Csernyus	33
A Guth-Keled nemzetség	11	Csoma	33
XV. századbeli családok	11	Czékus	33
A mohácsi vész után	12	Czibur	34
Az 1588-iki összeírás	12	Czikó	34
A XVII. század	13	Dancs	34
A XVIII. század	15	Dapsy	35
A XIX. század	17	Darvas	36
CSALÁDOK	17	De La Motte	36
Abaffy	18	Derencsényi	37
Ablonczay	18	Díoszeghy	37
Adorján	18	Draskóczy	38
Anderkó	19	Engler	39
Andrássy	19	Fabriczius	39
Antony	20	Farkas	39
Bakos	21	Farkas	40
Baksay	22	Fáy	40
Balajthy	22	Fejes	41
Balassa	22	Fejérváry	41
Bárczy	24	Fekethe	42
Barna	24	Feledy	42
Basilides	24	Fialka	43
Basó	25	Forgon	43
Báthy	25	Fornet	44
Battha	25	Frenyó	45
Battik	25	Giczey	45
Beke	26	Gotthárd	45
Bekény	26	Gotthard-Mummhard	46

Gömöry	46	Losonczy	63
Gundelfinger	47	Lőkös	63
Gyöngyösi	47	Ludman	64
Gyürky	47	Lukács	64
Halászy	48	Luzsénszky	65
Hámos	48	Madarassy	66
Hanvay	49	Madarász	66
Heinzelmann	50	Malatinszky	66
Herencsényi	51	Máriássy	66
Herényi	51	Marikovszky	67
Héthy	51	Markó	67
Hevessy	51	Márkus	68
Hubay	52	Marton.	68
Jákóffy	52	Mauchs	69
Ján	53	Maurer	69
Jánoky.	53	Matolay	70
Jekelfalussy	53	Meskó	70
Jelenik	53	Michalek	71
Jeney	54	Mihalik	71
Kalas	54	Mihályi	71
Kálmánczy	54	Modory	71
Kálnay	54	Moesz	71
Kemény	54	Nagy	72
Király	55	Nagy	72
Király	55	Naprágyi	72
Kiss	55	Nébeszt	72
Kiszely	56	Nyáry	73
Koháry	56	Okolicsányi	74
Komáromy	57	Orllé	74
Komoróczy	58	Oroszlányi	75
Korláth	59	Osváth	75
Kós	60	Palugyai	76
Kós	60	Patay	76
Kovács	60	Paukovich	76
Kubinyi	60	Pelsőczy	76
Lány	62	Plettrich	76
Lány	62	Porubszky	77
Lány	62	Pósa	77
László	63	Putnoky	77
Lenkey	63	Radványi	78

Radvánszky	78	Tóth-Szabados.	97
Ragályi	79	Török.	97
Retsky	80	Turcsányi	98
Remenyik	80	Újházy	98
Rochfalvay	81	Újváry	98
Róth	81	Urbán	98
Ruffinyi	81	Urbányi	98
Ruthényi	81	Uza	99
Sárkány	82	Valkay	99
Sarlay	83	Vályi	99
Sebők	84	Vay	100
Sennyey.	84	Vécsey	100
Serényi	85	Vietoris	100
Sextius	86	Vörösmarty	101
Sipos	86	Wesselényi	101
Soldos	86	Zolnay	102
Stojkovics	87	Források	103
Sturmann	88		
Szabó	88		
Szabó	88		
Szakall	89		
Széchy	89		
Szeleczky	89		
Szeless	90		
Szent-Ivány	90		
Szent-Miklóssy	91		
Szeremley	92		
Szilassy	92		
Szivós	92		
Szkárosi	92		
Szontagh	93		
Sztehló	94		
Szuhay	94		
Tánczos	95		
Thuránszky	95		
Tihanyi	95		
Tomcsányi	95		
Tornallyay	96		
Tóth	97		
Tóth	97		

ISBN 978-615-5242-28-1

Ára: 2300,-Ft

9 786155 242281